

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

**Životní cyklus destinace a řešení ohrožujících
situací – Calella - Blanes**

Bakalářská práce

Autorka: Kamila Malínská

Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jiří Štyrský, CSc.

Hradec Králové

duben 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 25. 4. 2016

Kamila Malínská

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu bakalářské práce doc. PaedDr. Jiřímu Štyrskému, CSc. za vstřícnost a věcné připomínky při vedení práce. Dále děkuji informačním centrům v Calelle a v Blanes za poskytnutí velmi cenných zdrojů informací. V neposlední řadě děkuji svojí babičce, paní Janě Krejčové, a svému příteli, Zekiru Avcimu, za podporu a motivaci během psaní práce.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá životním cyklem ve dvou katalánských destinacích – v Calelle a v Blanes. Cílem práce je zachytit vývoj cestovního ruchu v obou destinacích od devadesátých let dvacátého století po současnost a na základě získaných poznatků určit, v jaké fázi životního cyklu se obě destinace aktuálně nacházejí. Dále je cílem práce identifikovat ohrožující situace a prozkoumat možnosti jejich řešení. Mezi hlavní metody využití k dosažení těchto cílů patří studium vybraných dokumentů a pozorování přímo v daných destinacích.

V teoretické části práce je naznačen koncept životního cyklu destinace a jsou zde také v teoretické rovině naznačené vybrané ohrožující situace. V praktické části je pak rozebrán životní cyklus obou destinací a jsou zde konkrétně řešeny uvedené ohrožující situace. V závěru práce jsou shrnuty výsledky šetření, mimo jiné i formou komparace obou destinací.

Mezi hlavní výsledky práce patří určení konkrétní fáze životního cyklu destinace pro Calellu a Blanes; navržené možnosti řešení ohrožujících situací. V neposlední řadě je zde naznačen i možný budoucí vývoj cestovního ruchu ve vybraných destinacích.

Klíčové pojmy: životní cyklus destinace, ohrožující situace, Calella, Blanes

Annotation

Title: The Lifecycle of a Tourist Destination and Solution of Potential Tourism Threats in Calella – Blanes

The Bachelor Thesis deals with the lifecycle of two Catalan destinations – Calella and Blanes. The aim of the paper is to firstly describe a development of tourism in both destinations from the 1990's up to the present time. Secondly, on the basis of the acquired findings, the author determines in which phase of the lifecycle both destinations are currently found. Thirdly, she identifies potential tourism threats and studies the possibilities of their solution. Studying of the selected documents and direct observation in the destinations are the main methods used to achieve these aims.

In the theoretical part of the thesis, a concept of the lifecycle of a tourist destination is implied. In addition, the selected tourism threats are implied in the theoretical layers of

meaning. In the practical part, the lifecycle of both destinations is analysed and the mentioned tourism threats are specifically solved. In conclusion, the research results are summarized, including a method of comparison between both destinations.

The determination of a specific phase of the lifecycle of a tourist destination for Calella and Blanes, as well as suggested possibilities of the solution of the potential tourism threats are the main research results. Finally, a possible future development of tourism in the selected destinations is indicated.

Key words: the lifecycle of a tourist destination, potential tourism threats, Calella, Blanes

OBSAH

1. ÚVOD.....	1
1.1 Důvod výběru tématu práce.....	1
1.2 Cíl práce.....	1
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE	2
3. METODICKÝ POSTUP	5
3.1 Výzkumné otázky	5
3.2 Pracovní hypotézy	5
3.3 Metodický postup při sběru informací a ověřování hypotéz	5
4. TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	8
4.1 Teoretický koncept životního cyklu destinace	8
4.1.1 Fáze objevení.....	10
4.1.2 Fáze vtažení	10
4.1.3 Fáze rozvoje.....	11
4.1.4 Fáze konsolidace.....	11
4.1.5 Fáze stagnace	12
4.1.6 Fáze poststagnace	13
4.2 Vybrané pojmy	14
4.2.1 Účastník cestovního ruchu	14
4.2.2 Návštěvník.....	14
4.2.3 Turista.....	15

4.2.4 Destinace cestovního ruchu (též destinace).....	15
4.2.5 Letovisko	16
4.3 Vybrané dopady cestovního ruchu	17
5. HLAVNÍ ČÁST PRÁCE.....	19
5.1 Informační minimum.....	19
5.1.1 Teoretická expozice.....	19
5.1.2 Charakteristika přírodních poměrů.....	20
5.1.3 Charakteristika kulturně-historického vývoje	21
5.1.4 Charakteristika hospodářství	21
5.1.5 Aktuální informace	22
5.1.6 Katalánsko	23
5.2 Zhodnocení situace v letovisku Calella.....	24
5.2.1 Poloha letoviska Calella	25
5.2.2 Cestovní ruch v letovisku Calella.....	26
5.2.3 Shrnutí poznatků o letovisku Calella.....	28
5.2.4 Životní cyklus destinace Calella.....	29
5.3 Zhodnocení situace v letovisku Blanes	30
5.3.1 Poloha letoviska Blanes.....	30
5.3.2 Cestovní ruch v letovisku Blanes	31
5.3.3 Shrnutí poznatků o letovisku Blanes	33
5.3.4 Životní cyklus destinace Blanes	34

5.4 Vybrané dopady cestovního ruchu	35
5.4.1 Eroze	35
5.4.1.1 Příklad č. 1	35
5.4.1.2 Příklad č. 2	37
5.4.2 Vandalismus; poškozování přírodních hodnot a biodiverzity	38
5.4.2.1 Příklad č. 1 – graffiti	39
5.4.2.2 Příklad č. 2 – vrypy a zářezy do stromů a rostlin	40
5.4.2.3 Příklad č. 3 – tzv. zámky lásky	41
5.4.3 Inscenizace	42
5.4.4 Ztráta autenticity	43
5.4.5 Návrhy na řešení vybraných dopadů cestovního ruchu	44
6. SHRNU TÍ A DISKUSE VÝSLEDKŮ	46
6.1 Komparace vybraných destinací	46
6.2 Budoucí vývoj?	47
6.3 Diskuse výsledků	47
7. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ	49
8. SEZNAM ZDROJŮ	50
8.1 Tištěné zdroje	50
8.2 Internetové zdroje	52
8.3 Jiné zdroje	54
8.4 Zdroje obrázků	55

9. PŘÍLOHY	56
9.1 Příloha č. 1 – Nepřímé důkazy o prodělaných fázích životního cyklu destinace	56
9.2 Příloha č. 2 – Doplnující fotografie	58
9.3 Příloha č. 3 – Plány obou destinací.....	63
9.4 Příloha č. 4 – Seznamy	65
9.4.1 Seznam obrázků.....	65
9.4.2 Seznam tabulek.....	66
9.4.3 Seznam příloh	66
9.5 Příloha č. 5 – Zadání k závěrečné práci.....	67

1. ÚVOD

1.1 Důvod výběru tématu práce

Téma bakalářské práce bylo zvoleno z několika důvodů. V první řadě stojí fakt, že severovýchodní pobřeží Španělska, konkrétně tedy oblast Katalánska, je oblíbeným cílem nejen českých turistů. Dále oblíbenost této destinace s sebou zákonitě přináší různé dopady cestovního ruchu na místní přírodní, kulturní i ekonomickou sféru. A v neposlední řadě stojí za výběrem tématu i skutečnost, že autorka práce v dané lokalitě několikrát pobývala, a proto je možné v práci aplikovat osobní zkušenosti a poznatky.

1.2 Cíl práce

Cílem práce je zhodnotit vývoj turistické situace v letoviscích Calella a Blanes od 90. let 20. století po současnost a na základě aplikace teoretického konceptu životního cyklu destinace určit, v jaké fázi životního cyklu se letoviska v současnosti nacházejí. Z názvu práce vyplývá ještě další důležitý cíl – identifikovat ohrožující situace a prozkoumat jejich možné řešení. Dílčím cílem je komparace obou vybraných míst.

Hlavním přínosem práce je v souvislosti se zjištěnými skutečnostmi vyhodnocení možného budoucího vývoje a případně snaha navrhnout doporučení pro udržení cestovního ruchu.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE

V této kapitole jsou představeny nejčastěji citované či jinak využívané literární zdroje. U každého díla je uveden autor, stručný popis a důvod, proč bylo do této bakalářské práce vybráno právě ono konkrétní dílo. Kapitola neslouží jako seznam použitých zdrojů, pouze představuje nejčastěji používané publikace. Kompletní seznam všech použitých zdrojů se nachází na konci bakalářské práce v samostatné kapitole.

Obecně jsou v práci využity různé druhy zdrojů – tištěné odborné knihy, skripta i cestovní průvodci; z internetových zdrojů jsou zastoupeny odborné i zpravodajské servery a oficiální katalánské servery; mezi ostatní zdroje lze zařadit například interní studie poskytnuté informačními centry daných destinací, emailová korespondence s pracovníky těchto informačních center či tištěné turistické zpravodaje získané přímo v destinacích.

Při zpracovávání teoretické části práce se neobjevil problém s nedostatkem zdrojů. Asi nejčastěji využívanými zdroji v této části práce jsou knihy *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu* (2009) a *Udržitelnost cestovního ruchu* (2014) od M. Páskové:

PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009. 298 s. ISBN 978-80-7435-006-1.

PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost cestovního ruchu*. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 335 s. ISBN 978-80-7435-329-1.

Uvedené knihy obsahují komplexní informace o problematice životního cyklu destinace. Autorka zde uvádí přístupy různých autorů a zmiňuje různé teoretické koncepty životního cyklu destinace, ze kterých nakonec syntetizuje podrobný a srozumitelný model. Právě na tomto převzatém modelu je v teoretické části práce vysvětlena problematika životního cyklu destinace a následně v praktické části je tento model aplikován.

Dalším často zmiňovaným zdrojem v teoretické části práce je *Výkladový slovník cestovního ruchu* (2012) od J. Zelenky a M. Páskové:

ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Hesla ke zkoumané problematice jsou v této publikaci vysvětlena stručně, ale přitom jasně a srozumitelně; často je součástí výkladu i odkaz na další hesla, která hledaný výraz upřesňují a doplňují. Informace z této publikace často doplňují či ujasňují zkoumanou problematiku.

V praktické (hlavní) části práce nebylo k dispozici takové množství relevantních zdrojů. V úvodní části práce, kdy se jedná o informační minimum, jsou nejčastěji používané knihy *Geografie udržitelného turismu světa v ekonomických, environmentálních a multikulturních souvislostech: metodologie moderní geografie, sociální a ekonomická geografie turismu a rekreace regionů světa, komparativní geografie a ekonomika: zdroje a možnosti destinací v regionech světa* (2011) od J. Štyrského a J. Šípka, dále *Realie španělsky mluvících zemí* (1997) od J. C. Montera a L. S. Bernardina a cestovní průvodce *Španělsko: ilustrovaný průvodce, s kterým nezabloudíte* (2003) od H. Partington a V. Crump:

ŠTYRSKÝ, Jiří a ŠÍPEK, Jiří. *Geografie udržitelného turismu světa v ekonomických, environmentálních a multikulturních souvislostech: metodologie moderní geografie, sociální a ekonomická geografie turismu a rekreace regionů světa, komparativní geografie a ekonomika: zdroje a možnosti destinací v regionech světa*. Vyd. 6. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011. 234 s. ISBN 978-80-7435-127-3.

MONTERO, Justa Carrasco a BERNARDINO, Lourdes Solé. *Realie španělsky mluvících zemí: libro de cultura y civilización española y acercamiento a la realidad hispanoamericana: España, Hispanoamérica*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 1997. 79 s. ISBN 80-85784-54-8.

PARTINGTON, Helen a CRUMP, Vivien (ed.). *Španělsko: krajová jídla: výlety, víno, pláže, tapas, hudba, fiesty, hostince, mapy, bary, katedrály, hrady: ilustrovaný průvodce, s kterým nezabloudíte*. Vyd. 2. Praha: Ikar, 2003. 672 s. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0101-3.

Tyto tři uvedené publikace obsahují cenné informace o Španělsku jako takovém včetně přírodních poměrů, hospodářství a historie. Publikace od Štyrského a Šípka obsahuje ucelené a podrobné informace, které nejsou v jiných zdrojích takto rozsáhlé. Španělsky psaná učebnice od Montera a Bernardina nabízí autentický pohled na Španělsko

ve všech oblastech zkoumání. Naopak cestovní průvodce od Partington a Crump nabízí obecnější, přesto důležité informace. Údaje získané z těchto publikací jsou využité především v úvodní kapitole hlavní části práce. Další kapitoly praktické (hlavní) části bakalářské práce jsou založeny především na interních dokumentech poskytnutých informačními centry vybraných destinací, na turistických zpravodajích a na vlastních zkušenostech a poznatcích. Uvedené publikace mají v rámci těchto dalších kapitol doplňkový charakter.

3. METODICKÝ POSTUP

3.1 Výzkumné otázky

Dle Trouсила a Jašíkové (2014: 49 – 50) je výzkumná otázka konkrétní formulací určitého problému, který je v práci řešen.

Práce se zabývá dvěma výzkumnými otázkami:

- Výzkumná otázka č. 1: V jaké fázi Butlerova modelu životního cyklu destinace se nacházejí letoviska Calella a Blanes?
- Výzkumná otázka č. 2: Změnila se turistická situace v daných místech za posledních cca 20 let?

3.2 Pracovní hypotézy

Pracovní hypotéza je dle autorů Trouсила a Jašíkové (2014: 50) jakýsi předpoklad, jak je k formulovanému problému přistupováno. Autoři dodávají, že „*tyto předpoklady vycházejí obvykle z dosavadního teoretického bádání či z pozice výzkumníka.*“ (Trousil a Jašíková: 2014: 50). Hypotéza může být chápána jako prvotní předpoklad dosud neověřeného budoucího obecného závěru (Trousil a Jašíková: 2014: 54).

Na tomto místě je třeba představit předpokládané odpovědi na výše zmíněné výzkumné otázky.

- Hypotéza č. 1: Obě destinace se nacházejí ve fázi poststagnace (stabilizace).
- Hypotéza č. 2: Za posledních cca 20 let se v daných místech změnila turistická situace.

Výzkumná otázka je tedy konkrétně formulovaný cíl práce – problém, který je řešen a zároveň který by měl být na základě získaných poznatků konkrétně vyřešen. Naopak hypotéza představuje předpokládané řešení formulovaného problému – jedná se tedy o předpokládanou odpověď na danou výzkumnou otázku.

3.3 Metodický postup při sběru informací a ověřování hypotéz

K získání potřebných informací bylo použito především studium dokumentů a jejich obsahová analýza. Nejdříve bylo nutné vyhledat tituly zabývající se danou tematikou. K tomu autorka využila internetové katalogy vybraných knihoven (Univerzitní knihovna Univerzity Hradec Králové a Městská knihovna Přebouč), odbornou databázi

Science Direct a některé internetové vyhledávače (seznam.cz a google.com). V další fázi autorka prostudovala relevantnost vybraných literárních děl a nalezených odborných článků či ostatních internetových zdrojů.

Údaje pro praktickou část byly získány především z interních dokumentů poskytnutých informačními centry vybraných destinací a doplňovány vlastními zkušenostmi a postřehy samotné autorky práce.

Vzhledem k povaze dostupných zdrojů byla zvolena kombinace kvalitativní a kvantitativní výzkumné metody – konkrétně studium vybraných dokumentů doplněné o obsahovou analýzu textů a pozorování přímo ve vybraných destinacích. Pozorování a studium dokumentů řadí Trousil a Jašíková (2014: 104) mezi nejčastější techniku sběru informací v kvalitativním výzkumu. Autoři řadí mezi dokumenty vhodné pro kvalitativní výzkum např. výroční zprávy, propagační materiály nebo fotografie. Autoři takové dokumenty považují za cenný zdroj informací, protože z nich lze získat informace, které nejsou za běžných okolností dostupné. Za takový běžně nedostupný zdroj lze považovat např. interní dokumenty využití v této bakalářské práci, které byly poskytnuty na požádání informačními centry daných destinací. Provedení obsahové analýzy různých textů obohatilo kvalitativní výzkum o přesná data, jako jsou např. počty účastníků cestovního ruchu, počty ubytovacích míst, četnost jednotlivých kategorií ubytovacích zařízení apod.

Použití kvalitativní výzkumné strategie a zároveň formulování pracovních hypotéz na začátku zkoumání se nevyklučuje, protože Trousil a Jašíková (2014: 93) připouštějí, že i při provedení kvalitativního výzkumu se pracuje s hypotézami. „*Výzkumné předpoklady, které jsou dány zkušeností a útržkovitými informacemi o zajímavém problému, který prozatím nebyl zpřístupněn obecnějšímu teoretickému či empirickému bádání, mají podobu určitých pracovních hypotéz (...)*“ (Trousil a Jašíková 2014: 93). Uvedená citace přesně odpovídá nastalé situaci – autorka měla již na začátku bádání určité zkušenosti a informace z daných destinací, ale konkrétní výzkum, který by se zabýval přímo životním cyklem právě vybraných destinací, nebyl autorce práce znám. Z těchto důvodů byly pracovní hypotézy formulovány na začátku bádání. Ze zjištěných výsledků bude možné v závěru práce prvotní předpoklad potvrdit nebo zamítnout.

Vlastní zkušenosti a poznatky nabytá autorka práce opakovaným pobytem ve vybraných destinacích. Zde bylo provedeno nezúčastněné pozorování určitých jevů vyskytujících se v destinacích a chování účastníků cestovního ruchu i rezidentů. Nutno připustit, že více času strávila autorka práce v destinaci Calella, ale i Blanes několikrát

navštívila. Uvedené opakované pobyty byly uskutečněny koncem 90. let 20. století a poté opět po roce 2000. Vzhledem k autorčinu nízkému věku při prvních návštěvách vybraných destinací byly tyto vlastní zkušenosti podpořeny informacemi od dalších návštěvníků vybraných destinací (od rodinných příslušníků, od zaměstnanců cestovních kanceláří a od lidí působících přímo ve zkoumaných destinacích). Poslední dva pobyty v letech 2014 a 2015 už byly uskutečněny se záměrem sběru informací pro bakalářskou práci.

V průběhu procesu sběru a zpracování informací bylo v práci využito také několika myšlenkových postupů. Mezi zvolené postupy patří interpretace, analýza, indukce, syntéza, komparace a kombinace těchto myšlenkových postupů. První uvedený myšlenkový postup byl uplatněn především v teoretické části práce, ostatní postupy pak byly uplatněny v hlavní a závěrečné části práce.

Zde je namístě tyto myšlenkové postupy velice stručně charakterizovat.

Interpretace vysvětluje zkoumaný jev na základě stávajících teoretických poznatků (Trousil a Jašíková 2014: 44).

Analýza je takový postup, který se zabývá rozložením zkoumaného jevu na jednotlivé části a následně mezi nimi hledá vzájemné vztahy (Trousil a Jašíková 2014: 41).

Indukci lze popsat jako proces, kdy jsou z jednotlivostí skládány a vytvářeny závěry (Trousil a Jašíková 2014: 40).

Syntéza funguje opačně než analýza – jednotlivé prvky propojuje na základě vzájemných vztahů v jeden širší celek (Trousil a Jašíková 2014: 42).

Komparace spočívá ve srovnání několika různých jevů, přičemž účelem tohoto srovnání je hledání společných nebo odlišných znaků (Trousil a Jašíková 2014: 42 – 43).

V závěru této kapitoly by bylo vhodné objasnit ještě problematiku používaných slovesných časů. Bakalářská práce je psaná převážně v přítomném čase, protože je to dle autorky pro čtenáře přirozenější a srozumitelnější. Výjimečně je však použit i minulý čas, a to v případech, kdy je popisován určitý jev či proces, který předcházela samotnému psaní textu (např. postup při sběru informací, proces získávání vlastních zkušeností apod.), nebo v případech, kdy bylo třeba zpětně reagovat na již zmíněné skutečnosti (např. v závěru práce zpětné zhodnocení dosažených výsledků apod.).

4. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Cílem této kapitoly je seznámit čtenáře s pojmy a teoretickými koncepty, které jsou v práci nejčastěji využívány. Nejvíce prostoru je věnováno teoretickému konceptu životního cyklu destinace. Tento koncept je pro práci stěžejní, proto je důležité podrobně vysvětlit, jaký model je využit a jak je chápán. Ostatní pojmy slouží hlavně k upřesnění, v jakém smyslu jsou v práci používány.

Protože v bakalářské práci jsou zmíněny i situace způsobené cestovním ruchem, které ohrožují nebo mohou ohrožovat vybrané destinace, v závěru této kapitoly jsou nastíněny některé problémy s tímto spojené. Prozatím jsou tyto vlivy, faktory, problémy uváděny pouze v teoretické rovině. Konkrétněji se jimi autorka práce zabývá v dalších částech bakalářské práce.

4.1 Teoretický koncept životního cyklu destinace

Stejně jako výrobky nebo lidé má i destinace cestovního ruchu svoji „životnost“. Destinace se v průběhu času vyvíjí a mění a právě všeobecné zákonitosti tohoto vývoje a změn zachycuje model životního cyklu destinace.

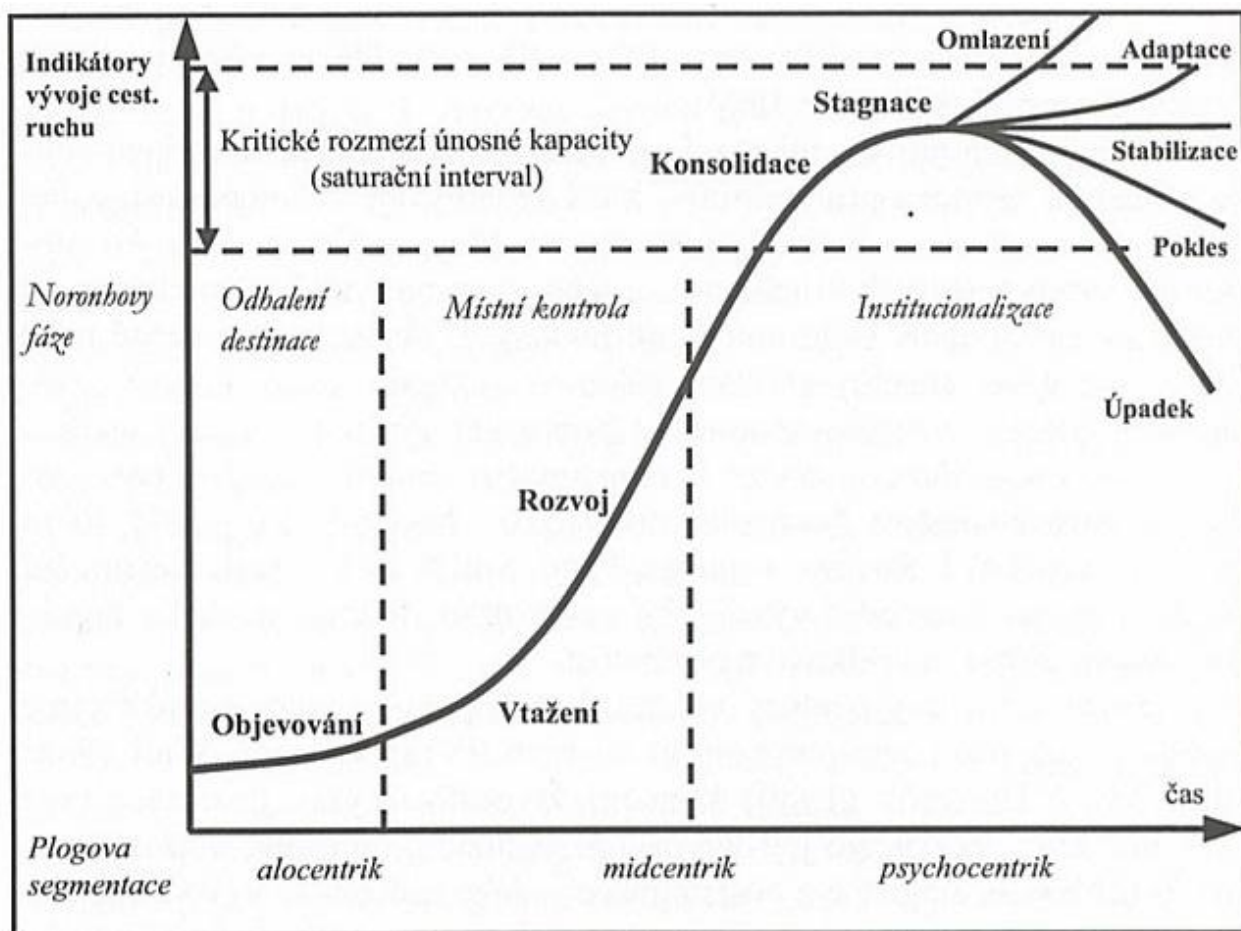
Vystoupil, Holešinská a Šauer (2007: 13) doslova přirovnávají životní cyklus destinace k životnímu cyklu produktu. „*Model představuje jednu z mnoha aplikací klasické křivky životního cyklu výrobku.*“ (Vystoupil, Holešinská, Šauer 2007: 13). Autoři stručně popisují základní funkce konceptu – popisuje a objasňuje dosavadní vývoj cestovního ruchu v dané destinaci a na základě stanovených cílů a strategického plánu managementu cestovního ruchu umožňuje předvídat i následný vývoj.

Zelenka a Pásková (2012: 654) také přirovnávají životní cyklus destinace k ekonomickému a marketingovému modelu životního cyklu produktu. Autoři jsou toho názoru, že vhodnou aplikací modelu životního cyklu destinace je možné sledovat jak kvantitativní, tak kvalitativní změny v dané destinaci způsobené rozvojem cestovního ruchu.

Autorská dvojice Zelenka a Pásková (2012: 654) i sama Pásková (2014: 89 – 95) zmiňují velký počet různých autorů, kteří se zabývali tímto konceptem. Jako nejčastěji používaný model uvádějí Zelenka a Pásková (2012: 654) Butlerův model životního cyklu destinace, který zobrazuje vývoj destinace v šesti fázích.

V této bakalářské práci je použit model převzatý od Páskové (2009: 73). Jedná se o Butlerův model životního cyklu destinace doplněný o Plogovu segmentaci návštěvníků

(v různých fázích životního cyklu destinace se vyskytují různé druhy návštěvníků) a o Noronhovy fáze (tři vývojové fáze destinace cestovního ruchu navržené ještě před Butlerem) (Pásková 2009: 70, 87). Tento model je využit z toho důvodu, protože se autorce práce jeví jako jasně srozumitelný a názorný, ale přitom dostatečně podrobný a konkrétní.

Obr. 1: Životní cyklus destinace. Zdroj: Pásková (2009: 73)

Z obrázku č. 1 je jasně patrné, že křivka znázorňuje závislost indikátorů vývoje cestovního ruchu (svislá osa) na čase (vodorovná osa). Jako indikátor vývoje cestovního ruchu lze dle Páskové (2014: 95) použít například růst počtu návštěvníků, průměrné výdaje návštěvníků nebo také intenzitu a způsob propagace.

Vzhledem k tomu, že jedním z cílů této práce je nalézt odpověď na otázku, v jaké fázi životního cyklu destinace se v současnosti nacházejí zkoumaná letoviska, je nutné přesně vymezit všechny fáze tohoto cyklu. Dále je v práci zkoumán vývoj a s ním spojené

změny turistické situace za určité časové období – i to je jedním z důvodů pro přesné a relativně podrobné vymezení jednotlivých fází.

4.1.1 Fáze objevení

Podle Páskové (2014: 96) jde o počáteční fázi, kdy do destinace nepravidelně přichází malý počet individuálních návštěvníků. Tento typ návštěvníka autorka charakterizuje jako dobrodruha otevřeného novým myšlenkám, který je přitahován do destinace určitou jedinečností a autenticitou. Autorka dále dodává, že v této objevitelské fázi v destinaci ještě není vybudována téměř žádná infrastruktura cestovního ruchu a kontakt návštěvníků s místními obyvateli je dosti intenzivní.

Z obrázku č. 1 vyplývá, že podle Plogovy segmentace je návštěvník v této fázi označován jako alocentrik. Pásková (2014: 96) to vysvětluje jako typ návštěvníka, který má zájem poznávat jazyk a místní kulturu, místními obyvateli je příznivě až nadšeně přijímán.

Autorka ještě podotýká, že ve fázi objevení má návštěvník pouze velice malý vliv na život místních obyvatel, avšak na základě zprostředkovaných zkušeností se začíná otevírat prostor pro náročnější segmenty návštěvníků a zároveň pro zvyšování návštěvnosti destinace.

Jako příklad destinací, které jsou v současné době ve fázi objevování, uvádí Pásková (2014: 97) například Barmu, Tibet, západní Afriku nebo Amazonii.

4.1.2 Fáze vtažení

Ve druhé fázi lze podle Páskové (2014: 97) pozorovat nárůst objemu i pravidelnosti návštěvnosti, místní obyvatelé reagují na měnící se segment návštěvníků, kteří s sebou přinášejí zvyšující se nároky, a začínají podnikat v cestovním ruchu. Autorka dodává, že kontakt návštěvníků s místními obyvateli je stále ještě poměrně intenzivní a postoj místních obyvatel je pořád příznivý.

Ovšem autorka také upozorňuje na první tlaky na zabezpečení infrastruktury cestovního ruchu, na postupnou propagaci destinace, počínající sezónnost, nabývající organizovanost cestovního ruchu a na vzrůstající sociální rozdíly mezi místními obyvateli zapojenými do cestovního ruchu a zbytkem populace.

Jako příklad destinace ve fázi vtažení uvádí autorka například severní Afriku.

4.1.3 Fáze rozvoje

„Míra růstu intenzity cestovního ruchu měřená počtem návštěvníků dosahuje v této fázi nejvyšších hodnot.“ (Pásková 2014: 99). Citovaná autorka dále dodává, že počet návštěvníků v hlavní sezóně je vyšší než počet místních obyvatel, což úzce souvisí s masovostí cestovního ruchu v dané destinaci.

Pásková (2014: 98 – 99) upozorňuje, že se zvyšujícími se nároky návštěvníků na standard služeb značně klesá kontrola místních obyvatel nad rozvojem cestovního ruchu a přechází do rukou zahraničních investorů. To s sebou podle autorky přináší rozvoj dříve neexistujících služeb, umělé vytváření atraktivit cestovního ruchu, výraznou propagaci a v důsledku to vede ke změně životního stylu místních obyvatel.

Postoj místních obyvatel v této fázi charakterizuje Ap a Crompton (1998 cit in Pásková 2014: 99) jako „tolerování návštěvníků v destinaci“, autorka uvádí výrazný posun směrem k apatii. Kontakt návštěvníků s místními obyvateli dle Páskové (2014: 99) ztrácí na spontánnosti i na frekvenci.

Podle Plogovy segmentace naznačené na obrázku č. 1 dochází ke změně typu návštěvníka, a to z alocentrika na mezocentrika. Plog (1973 cit in Pásková 2009: 85) tento segment návštěvníků popisuje jako stále ještě přizpůsobivého návštěvníka vyhledávajícího poznání, ovšem podle Výkladového slovníku cestovního ruchu (Zelenka a Pásková 2012: 343) tento typ návštěvníka již nevykazuje dobrodružné rysy.

Pásková (2014: 98) v této vývojové fázi důrazně upozorňuje na nezbytnost systematického plánování rozvoje cestovního ruchu na všech úrovních řízení (lokální, regionální, národní).

Příkladem současných destinací, které se nacházejí ve fázi rozvoje, mohou být podle Páskové (2014: 98) některé oblasti Latinské Ameriky.

4.1.4 Fáze konsolidace

Čtvrtá fáze se dle Páskové (2014: 99 – 100) vyznačuje masovostí cestovního ruchu, počet návštěvníků v sezóně převyšuje počet stálých obyvatel, avšak tempo růstu návštěvníků se zřetelně zpomaluje.

Pásková (2014: 99 – 100) podotýká, že místní ekonomika se stává závislá na cestovním ruchu – aktivity cestovního ruchu jsou pro danou destinaci klíčové. Autorka ještě dodává, že území získává značně turistický charakter, místní provozovny jsou vytlačovány známými řetězci a propagace nabývá na intenzitě.

Postoj místních obyvatel se podle Páskové (2014: 100) mění – narůstá nespokojenost až znechucení z rozvoje cestovního ruchu (Doxey 1975 cit in Pásková 2014: 100); místní obyvatelé jsou dokonce nuceni přizpůsobovat se přítomnosti a aktivitám účastníků cestovního ruchu (Ap a Crompton 1998 cit in Pásková 2014: 100).

Typický návštěvník v této fázi dle Páskové (2014: 100) nejeví zájem o místní životní styl, nezajímá ho reálný život místních obyvatel.

„Někteří návštěvníci přestávají destinaci vyhledávat, protože ji začínají vnímat jako podřadnou, přelidněnou a již neschopnou poskytnout jim neobyčejné zážitky, které vyžadují.“ (Pásková 2014: 100).

Pásková (2014: 100) neuvádí konkrétní příklad destinace nacházející se ve fázi konsolidace; pouze vyslovuje domněnku, že mnohé evropské destinace zaujímají místo v této fázi.

4.1.5 Fáze stagnace

Předposlední vývojovou fázi označují Zelenka a Pásková (2012: 654), Hesková et al. (2006: 162) a Pásková (2014: 101) jako nejkritičtější fázi z celého cyklu. Uvedení autoři se shodují, že dochází k naplnění únosné kapacity a počet návštěvníků dosahuje svého vrcholu. Zelenka a Pásková (2012: 654) ještě doplňují, že atraktivnost destinace postupně klesá.

Pásková (2014: 101) dodává, že ubytovací kapacity nejsou ani v sezóně zcela naplněny a tudíž příjmy z cestovního ruchu v dané destinaci klesají. Dalším charakteristickým rysem této fáze je dle Páskové (2014: 101) fakt, že původní atraktivita jsou vytlačeny uměle vytvořenými atrakcemi a změny v prostředí destinace se stávají často nevratnými.

Postoj místních obyvatel se dle Páskové (2014: 101) jeví značně negativně a Doxey (1975 cit in Pásková 2014: 101) tento postoj komentuje výrazy jako znechucení, nepřátelství až antagonismus.

Typickým návštěvníkem je dle Plogovy segmentace zobrazené na obrázku č. 1 psychocentrik. Zelenka a Pásková (2012: 469) definují psychocentrika jako návštěvníka, který dává přednost vlastnímu bezpečí a pohodlí před získáváním nových zážitků a preferuje známé a ověřené destinace.

Pásková (2014: 102) zařazuje do fáze stagnace například oblast severního Středomoří.

Průběh této předposlední fáze – stagnace – je dle Páskové (2014: 101) klíčový z hlediska dalšího směřování destinace.

4.1.6 Fáze poststagnace

Jak je naznačeno výše, poslední fáze životního cyklu destinace silně závisí na předchozím vývoji, a to zejména na průběhu stagnační fáze. Podle obrázku č. 1 může nastat několik variant dalšího směřování destinace.

Ve Výkladovém slovníku cestovního ruchu (Zelenka a Pásková 2012: 654) jsou zmíněny pouze tři varianty možného vývoje – nevratný pokles, stabilizace, omlazení. Pásková (2014: 102) se zmiňuje o pěti alternativách, které jsou naznačené na obrázku č. 1. Autorka uvádí fázi úpadku, poklesu, stabilizace, adaptace a omlazení, přičemž první a poslední možnost (úpadek a omlazení) považuje za extrémní případy.

První extrémní alternativa – **fáze úpadku** – dle Páskové (2014: 102) nastává mimo jiné v důsledku vyčerpání zdrojů destinace, značného poklesu kvality životního prostředí či v důsledku válečných konfliktů nebo přírodních katastrof.

Fáze poklesu je dle Páskové (2014: 102) charakteristická postupným snižováním návštěvnosti, což bývá zapříčiněno překročením únosné kapacity území a také nedostatečnými investicemi do infrastruktury cestovního ruchu.

Fáze stabilizace podle Páskové (2014: 102) nastává v případě, že se destinace dokázala vyrovnat s předcházejícím poklesem a následně je schopná udržovat stabilní úroveň návštěvnosti. Zelenka a Pásková (2012: 654) dodávají, že aby mohla nastat tato alternativa, je zapotřebí promyšlených změn ze strany destinačního managementu.

Fáze adaptace může podle Páskové (2014: 102) nastat v případě, že rozvoj cestovního ruchu bude určitým způsobem modifikován a přizpůsoben únosné kapacitě území. Autorka dodává, že pokud bude zachována ochrana primárních zdrojů cestovního ruchu, může do určité míry vzrůst návštěvnost destinace.

Druhá extrémní alternativa – **fáze omlazení** – se podle Páskové (2014: 102) vyznačuje zásadními změnami prováděnými destinačním managementem, které vedou ke změně image destinace. Pásková (2014: 104) dodává, že základem těchto změn může být například využití jedinečnosti změny nebo rozšíření možností k celoročnímu průběhu cestovního ruchu. Touto fází se celý cyklus symbolicky uzavírá, protože jak uvádí Pásková (2014: 102), s fází omlazení začíná nový životní cyklus destinace.

4.2 Vybrané pojmy

V práci jsou často používány různé pojmy pro označování téhož jevu. Na základě níže předložených vymezení těchto pojmů je vysvětleno, že nejde o neznalost dané terminologie. Cílem této podkapitoly je jasně určit, v jakém slova smyslu jsou vybrané pojmy užívány a že pro účely této bakalářské práce není chybou dané pojmy zaměňovat.

Hlavním důvodem pro využívání uvedených pojmů je snaha obohatit slovní zásobu a předcházet opakování stejných výrazů.

4.2.1 Účastník cestovního ruchu

Hesková et al. (2006: 13) vysvětluje pojem „účastník cestovního ruchu“ z ekonomického hlediska. Podle tohoto přístupu je účastník cestovního ruchu nositelem poptávky a současně spotřebitelem produktu cestovního ruchu. Dle kolektivu autorů se jako účastník cestovního ruchu označuje každá osoba, která uspokojuje své potřeby spotřebou statků cestovního ruchu, a to ve svém volném čase a v místě odlišném od místa trvalého bydliště.

Podle Zelenky a Páskové (2012: 590) je účastníkem cestovního ruchu každá osoba, která po přechodnou dobu pobývá mimo obvyklé místo svého pobytu a zároveň tento přechodný pobyt není motivován výdělečnou činností.

Cooper a Hall (2008: 14) zdůrazňují, že tento přechodný pobyt mimo místo svého obvyklého pobytu musí být dobrovolný. V případě, že by osoba opustila byt i na přechodnou dobu místo svého běžného pobytu nedobrovolně (např. v důsledku válečného konfliktu), nebyla by taková osoba účastníkem cestovního ruchu.

4.2.2 Návštěvník

Podle definic Heskové et al. (2006: 14) a Zelenky a Páskové (2012: 372 – 373) vykazuje pojem „návštěvník“ stejné znaky jako pojem „účastník cestovního ruchu“ (v bodech, které se týkají přechodného pobytu mimo obvyklé místo pobytu, doby tohoto přechodného pobytu a motivace tohoto pobytu).

Zelenka a Pásková (2012: 373) dodávají, že „návštěvník je nejobecnějším vymezením účastníka cestovního ruchu“. Autoři přidávají ještě druhou možnou definici tohoto pojmu, ale pro potřeby této bakalářské práce je pojem použit v souladu s výše uvedenou definicí.

4.2.3 Turista

Podobně jako předchozí pojem, splňuje i pojem „turista“ znaky definice pojmu „účastník cestovního ruchu“ (Hesková et al. 2006: 14; Zelenka a Pásková 2012: 578 – 579).

Zelenka a Pásková (2012: 578) navíc dodávají podmínku, že turista stráví v navštíveném místě minimálně 24 hodin a zároveň v daném místě přenocuje.

Druhá definice uvedená autorskou dvojicí Zelenka a Pásková (2012: 579) není pro účely této bakalářské práce relevantní, tudíž není v práci využita.

Štyrský (cit in Milošová et al. 2014: 9) přidává velice svéráznou, přesto zajímavou a výstižnou charakteristiku turisty: „*Jde o příslušníka střední třídy, který je natolik finančně zabezpečen, že si může dovolit cestovat pro zábavu.*“ Tato laicky znějící charakteristika však vyjadřuje jinými slovy v podstatě stejnou myšlenku, jako výše uvedené odborné vymezení.

Autorka práce chápe všechny tři výše uvedené pojmy jako téměř totožné. První pojem – účastník cestovního ruchu – je chápán jako pojem nadřazený k ostatním dvěma. Pojem návštěvník je autorkou práce chápán jako účastník cestovního ruchu, který se v daném místě zdrží jen krátce – to znamená, že zde nepřenocuje. Místo tedy pouze „navštíví“. Třetí pojem – turista – si autorka práce vykládá jako účastníka cestovního ruchu, který se v daném místě zdrží delší dobu – alespoň jednou zde přenocuje.

Na základě předložených vymezení a vlastních charakteristik všech tří pojmů jsou pojmy „účastník cestovního ruchu“, „návštěvník“ a „turista“ použity v bakalářské práci ve stejném slova smyslu. Pojmy jsou využity především v hlavní části bakalářské práce a slouží k označování osob zahrnutých do cestovního ruchu v daných destinacích. Střídavé využívání všech tří pojmů slouží hlavně k obohacení slovní zásoby a také k eliminaci opakování stejných výrazů.

4.2.4 Destinace cestovního ruchu (též destinace)

Všeobecně je tento pojem chápán jako cíl cesty; místo, které člověk navštíví v rámci cestovního ruchu. Pro potřeby této práce je však zapotřebí tento termín vymežit odborněji.

Zelenka a Pásková (2012: 105) vymezují destinaci cestovního ruchu jako cílovou oblast v daném regionu, pro kterou je typická specifická nabídka atraktivit cestovního

ruchu a infrastruktury cestovního ruchu. Autoři dále dodávají, že v širším pojetí lze destinaci definovat jako oblast s dlouhodobou koncentrací návštěvníků.

Hesková et al. (2006: 153) vymezuje pojem podobně, a sice jako geografický prostor, který si účastník cestovního ruchu zvolí pro návštěvu na základě vhodných atraktivit, zařízení a služeb cestovního ruchu.

Nejdl (2007) definuje destinaci jako geografický prostor, přičemž pobyt v takovém cílovém prostoru přináší účastníkovi komplexní prožitek – uspokojuje všechny nebo alespoň některé jeho potřeby související s cestovním ruchem. Autor zdůrazňuje, že destinace je vždy definována z pohledu účastníka cestovního ruchu, protože jedině on, respektive poptávka, vytváří destinaci.

Podobně k pojmu destinace přistupují i autoři Cooper a Hall (2008: 112), kteří popisují, jak z „obyčejného“ místa vzniká destinace. Stejně jako Nejdl (2007) jsou toho názoru, že destinace je prostorový či geografický koncept, který je vytvářen primárně „návštěvníky zvenčí“.

Výše uvedené poznatky a definice lze shrnout tak, že destinace cestovního ruchu je místo, které si účastník sám zvolí pro svoji návštěvu s ohledem na to, aby byly uspokojeny jeho vlastní potřeby a očekávání v souvislosti s cestovním ruchem.

Pojem „destinace cestovního ruchu“ je autorkou práce obecně chápán jako jakékoli místo, které je z jakýchkoli důvodů hojně navštěvované účastníky cestovního ruchu. Zároveň takové místo dle vlastního pojetí nabízí další služby cestovního ruchu, např. ubytovací nebo stravovací služby.

4.2.5 Letovisko

Pojem letovisko je všeobecně chápán ve stejném smyslu jako pojem destinace cestovního ruchu. V této bakalářské práci je pojem též použit ve stejném slova smyslu.

Z odborného hlediska je však pojem letovisko konkrétnější než pojem destinace cestovního ruchu. Jak uvádějí Zelenka a Pásková (2012: 312), pojem označuje destinaci cestovního ruchu zaměřenou na letní rekreaci.

Vzhledem k tomu, že téma bakalářské práce je zaměřené na přímořské destinace, používání pojmu letovisko je zde zcela na místě a zaměňování s pojmem destinace cestovního ruchu nebrání ani odborné hledisko.

Nezávisle na výše zmíněném vymezení Zelenky a Páskové (2012: 312) je pojem „letovisko“ chápán autorkou bakalářské práce jako místo sloužící k letní rekreaci u moře.

Oba pojmy jsou využity v bakalářské práci k označování obou měst, na které se práce zaměřuje. Používání obou pojmů opět slouží k obohacení slovní zásoby a ke snaze zamezit opakování stejných výrazů.

4.3 Vybrané dopady cestovního ruchu

Cestovní ruch může ovlivnit danou destinaci jak pozitivně, tak i negativně. Pásková (2014: 47) tyto vlivy cestovního ruchu dělí do dvou skupin podle toho, jakou oblast ovlivňují – vlivy na přírodní prostředí a vlivy na socio-kulturní prostředí. Pásková (2014: 55) podotýká, že tyto jevy nemusí být nutně vyvolány jen cestovním ruchem, často mohou být způsobeny lidskou aktivitou obecně – tedy i aktivitou místních obyvatel. Dalším důležitým faktem, který Pásková (2014: 65) uvádí, je vzájemná provázanost vlivů cestovního ruchu na oba druhy prostředí – jak na přírodní, tak na socio-kulturní prostředí.

V neposlední řadě je třeba upozornit na skutečnost, že dopady cestovního ruchu na socio-kulturní prostředí je někdy velice těžké rozlišit na kladné a záporné, protože toto členění silně závisí na úhlu pohledu. Tuto myšlenku autorce bakalářské práce potvrzuje i Pásková ve své publikaci (2014: 64–65).

Autorka této bakalářské práce se v praktické části zabývá pouze některými jevy, které se týkají přímo vybraných destinací. U jevů, které ovlivňují přírodní prostředí, se autorka zaměřuje na erozi a poškozování přírodních hodnot a biodiverzity. Z oblasti socio-kulturního prostředí se autorka soustředí na vybrané kulturní efekty, jako je inscenizace, ztráta autenticity a vandalismus.

Proces **eroze** popisuje Pásková (2014: 57) jako „*proces narušování povrchu přírodnin*“, přičemž činitelem v tomto procesu může být působení přírodních jevů (vítr, voda apod.) i působení živých organismů včetně člověka. Pásková (2014: 57) dodává, že právě antropogenním působením bývá přirozená eroze často výrazně urychlována. Jako příklad, se kterým se lze setkat ve vybraných destinacích, zvolila autorka práce prošlapávání „zkratek“ nebo nových cest.

Poškozování přírodních hodnot a biodiverzity je dle Páskové (2014: 60) „*druh vandalismu způsobovaný návštěvníky*“, který se dle uvedené autorky projevuje např. „*vrypy či graffiti na skalních a jiných přírodních útvarech, poškozováním či sběrem vzácných živočišných či rostlinných druhů, nerostů, hornin*“. Za příklad je zvoleno vytváření graffiti na skalní útvary a vrypy či zářezy do stromů a rostlin.

„*Inscenizace* znamená komerčně motivované předvádění tradic a obyčejů zpravidla ve smyslu vžitých představ návštěvníků o kultuře daného etnika.“ (Pásková 2014: 69). Důsledkem inscenizace je dle Zelenky a Páskové (2012: 236) narušení autenticity místní kultury či uměle vytvářené představení pro návštěvníky, které neodpovídá reálnému životu místních obyvatel. Jako příklad z oblasti Španělska uvádí sama Pásková (2014: 70) španělský svátek „Semana Santa“, který se pojí s oslavami Velikonoc. Autorka bakalářské práce však zvolila jako příklad tzv. španělské večery (ukázky tradiční hudby a tance, konzumace charakteristických nápojů), které se často objevují v nabídce cestovních kanceláří.

Ztráta autenticity je podle Zelenky a Páskové (2012: 50) jedním z negativních dopadů masového cestovního ruchu. Podle Páskové (2014: 72 – 73) jde o potlačování až vymizení původnosti, přirozenosti, pravdivosti daného prostředí; dochází ke smývání charakteristických rysů místní kultury, k budování infrastruktury cestovního ruchu, která však nezapadá do přirozeného koloritu. „*Podoba destinace je výsledkem cíleného vytváření image.*“ (Pásková 2014: 73). Jako příklad ztráty autenticity autorka práce považuje nezapadající vzhled ubytovacích či stravovacích zařízení do místního koloritu, celosvětové řetězce rychlého občerstvení nebo vietnamské obchodníky v centru španělského letoviště.

Vandalismus je jedním z dopadů na socio-kulturní prostředí, u něhož lze jen obtížně určit, zda je způsobený cestovním ruchem nebo zda se na něm podílí i místní obyvatelé. Za vandalismus prováděný v socio-kulturním prostředí označují Zelenka a Pásková (2012: 598 – 599) úmyslné ničení nebo poškozování kulturních a technických artefaktů; často za účelem zanechání informace o vlastní návštěvě daného místa. Projevy vandalismu jsou patrné v obou destinacích, kterými se tato práce zabývá, a proto je zde tento jev také zařazen. Příkladem vandalismu v uvedených destinacích je vytváření graffiti na fasádách budov nebo připevňování tzv. zámků lásky k zábradlím.

Jak je naznačeno v úvodu kapitoly, všechny tyto nastíněné problémy, jevy, situace jsou na tomto místě uvedeny pouze v teoretické rovině. K jejich konkretizaci a k návrhům na jejich řešení je poskytnut prostor v dalších kapitolách této bakalářské práce.

5. HLAVNÍ ČÁST PRÁCE

5.1 Informační minimum

Tato kapitola má za cíl seznámit čtenáře s důležitými španělskými reáliemi. Na úvod je třeba poskytnout základní informace o Španělsku jako celku. Teprve poté je možné věnovat prostor Katalánsku, španělskému regionu, ve kterém leží obě letoviska Calella a Blanes.

5.1.1 Teoretická expozice

Španělsko patří do oblasti jihozápadní Evropy a rozkládá se na Pyrenejském poloostrově, což jsou všeobecně známá fakta. Partington a Crump (2003: 10) připomínají, že k pevninskému Španělsku patří ještě Kanárské a Baleárské ostrovy. Štyrský a Šípek (2011: 63) označují tuto oblast za jednu z nejnavštěvovanějších oblastí cestovního ruchu. Španělské pobřeží je omýváno Atlantickým oceánem a Středozením mořem a sdílí státní hranici s Francií, Portugalskem, Andorrou a Gibraltarem (Montero a Bernardino 1997: 7).

Obr. 2: Fyzická mapa Španělska. Zdroj: RUSNOKOVÁ, Kamila. Španělsko. In: *CK Mundo* [online]. ©2015 [cit. 2015-10-09]. Dostupné z: <http://www.mundo.cz/spanelsko>

5.1.2 Charakteristika přírodních poměrů

Z mapy Španělska na obrázku č. 2 je patrné, že pobřeží Pyrenejského poloostrova není příliš členité. Za typický rys této oblasti považují Štyrský a Šípek (2011: 64) úzké pobřežní nížiny, které se nazývají „costy“. Dále z obrázku č. 2 vyplývá, že povrch Španělska je převážně hornatý. Štyrský a Šípek (2011: 65) uvádějí, že více než 60% území zabírá plošina Meseta s Kastilským pohořím v centrální části, s Kantaberským a Iberským pohořím a Sierrou Morenou v okrajových částech Mesety. Dále se zde dle autorů nachází pohoří Pyreneje na severu a Sierra Nevada na jihu. V posledním jmenovaném pohoří se nachází nejvyšší hora kontinentálního Španělska – Mulhacén (Štěpánek, Kavka, Škvor 1991: 5).

Ze španělských nížin upozorňují Štyrský a Šípek (2011: 65) například na Andalusii, která je tvořená řekou Guadalquivir, dále autoři zmiňují nížinu dolního toku řeky Segura v okolí města Murcia a Aragonskou nížinu tvořenou řekou Ebro.

Podnebí Španělska je dle Partington a Crump (2003: 43) kvůli rozlehlosti území, rozdílným nadmořským výškám a kvůli vlivům Středoziemního moře a Atlantského oceánu různorodé. Dle polohy Španělska lze podnebí obecně označit za mírné až subtropické. Štěpánek, Kavka a Škvor (1991: 5) rozdělují Španělsko z hlediska podnebí na jakési tři zóny – centrální část tvořená plošinou Meseta se vyznačuje kontinentálním klimatem s výraznými teplotními změnami mezi dnem a nocí i mezi ročními obdobími; severní část Španělska má vlhké podnebí ovlivněné Atlantským oceánem; zbytek Španělska se pak vyznačuje typickým středomořským klimatem s dlouhým suchým létem a mírnou zimou.

Z typických zástupců španělské flory jmenují autorky Partington a Crump (2003: 24 – 25) olivovníky, mandlovníky, pomerančovníky a korkový dub. Štyrský a Šípek (2011: 66) zmiňují též borovice a cypřiše. Reiter (1999: 8) přidává agáve a opuncii. Chalupa (2005: 208) tyto zástupce ještě rozšiřuje o palmy a obecně o nenáročné trnité stromy a keře. Ze zástupců živočišné říše lze ve Španělsku dle Chalupy (2005: 208) nalézt například dikobraza, různé druhy plazů a obojživelníků, největšího evropského ptáka dropa velkého a některé endemické druhy (např. rys pardálový). Partington a Crump (2003: 27) přidávají navíc například supa černého, ježka a kanára.

Přírodní zdroje Španělska nejsou dle Štyrského a Šípka (2011: 66) příliš vydatné. Autoři zmiňují těžbu černého uhlí a pyritů a upozorňují na nedostatek vlastní ropy. Nejvýznamnějším těženým zdrojem je dle autorů rtuť. Štyrský (2015: 49) v současnosti

řadí Španělsko na 2. místo na světě v těžbě rtuti, zatímco v roce 2011 řadil společně se Šípkem (Štyrský a Šípek 2011: 66) Španělsko v těžbě rtuti na 3. místo.

5.1.3 Charakteristika kulturně-historického vývoje

„Území dnešního Španělska bylo osídleno od nepaměti.“ (Agudo et al. 1997: 15). Citovaný kolektiv autorů toto tvrzení dále upřesňuje s tím, že nejstarší pozůstatky lidí pocházejí z období paleolitu, ale nejznámější pozůstatky nalezené v jeskyni Altamira se datují až do mladší doby kamenné. Agudo et al. (1997: 16) a Štyrský-Šípek (2011: 66 – 67) uvádějí postupný vliv Feničanů, Řeků, Keltů a Římanů.

Za nejvýznamnější historické mezníky lze považovat invazi Maurů v osmém století našeho letopočtu (Montero a Bernardino 1997: 28) a éru námořních výprav a objevů (Partington a Crump 2003: 54 – 55). Tyto dvě významné historické události považují autoři Štyrský a Šípek (2011: 63) za jeden z důsledků polohy Pyrenejského poloostrova.

Autorky Partington a Crump (2003: 48 – 49) připomínají, že arabský vliv vlastně znamenal pro oblast dnešního Španělska civilizační rozvoj a dal tak vzniknout jedné z nejvyspělejších civilizací raného středověku v Evropě. Dodnes jsou ve Španělsku památky z tohoto období.

Z novodobé historie zdůrazňují Partington a Crump (2003: 62) občanskou válku a éru fašistického režimu pod vedením generála Franca. Dalším milníkem v novodobých dějinách Španělska je podle autorek nástup krále Juana Carlose na španělský trůn v roce 1975, čímž se otevřela cesta ke španělské demokracii.

5.1.4 Charakteristika hospodářství

Štyrský (2015: 51) označuje španělskou ekonomiku jako tržní, středně vyspělou a dynamickou. Chalupa (2005: 203) uvádí, že typickými zemědělskými produkty ve Španělsku jsou olivy a olivový olej, vinná réva, citrusy a obiloviny. V živočišné výrobě dle autora převládá chov skotu, prasat a ovcí. V průmyslové výrobě dle autora dominuje automobilový, chemický, strojírenský a potravinářský průmysl. Štyrský a Šípek (2011: 74 – 75) ještě zmiňují významný rybolov v zemědělském sektoru a elektroniku v průmyslové výrobě. V sektoru služeb upozorňují autoři na velký význam cestovního ruchu.

Podle údajů dostupných na internetových stránkách businessinfo.cz (2015) se na tvorbě hrubého domácího produktu podílí největší mírou sektor služeb, poté průmysl a nejmenší mírou zemědělství. Jako hlavní problémy španělské ekonomiky uvádí server

slabost státní správy a nepružnost pracovního trhu. Naopak je zde vyzdvižováno snižování deficitu a kvalitní infrastruktura.

5.1.5 Aktuální informace

Oficiální název státu zní Reino de España, tedy Španělské království (Chalupa 2005: 201; businessinfo.cz 2015). Přesný údaj o rozloze Španělska se liší v závislosti na použitém zdroji. Nejčastěji uváděná rozloha Španělska je 504 783 km² (Štyrský-Šípek 2011: 82; Montero-Bernardino 1997: 7). Webový portál zemepis.com (2015) uvádí rozlohu 504 782 km², autorky Partington a Crump (2003: 12) uvádějí 504 780 km²; jedná se tedy o téměř totožné údaje. Problematictější je údaj o počtu obyvatel – jednotlivé zdroje se liší mnohem výrazněji a logicky záleží i na stáří zdroje. Nejaktuálnější nalezený údaj nabízí portál businessinfo.cz (2015), který uvádí, že k 1. 1. 2015 mělo Španělsko 46,6 mil. obyvatel.

Podle rozlohy je Španělsko třetím největším státem Evropy (Montero-Bernardino 1997: 7) a padesátým státem světa (zemepis.com 2015). Podle Štyrského a Šípka (2011: 82) lze velikost Španělska přirovnat například k Francii nebo Thajsku. Podle počtu obyvatel přirovnávají autoři Španělsko k Polsku, Barmě nebo Etiopii, avšak toto přirovnání je nepřesné, protože dle nejaktuálnějších údajů na serveru businessinfo.cz (2015) mají uvedené státy řádově jiný počet obyvatel. Dle dostupných dat z citovaného serveru je mnohem přesnější srovnání počtu obyvatel Španělska například s Ukrajinou nebo Argentinou.

Hlavním a zároveň největším městem Španělska je Madrid s více než 3 mil. obyvateli (Partington-Crump 2003: 12, 256; Štyrský-Šípek 2011: 82). Státním zřízením je Španělsko parlamentní konstituční monarchií (Montero-Bernardino 1997: 7; businessinfo.cz 2015) a od roku 2014 stojí v čele státu král Filip VI., syn předchozího krále Juana Carlose I. (businessinfo.cz 2015).

Národnostní složení obyvatelstva je dle Štyrského a Šípka (2011: 82) i dle businessinfo.cz (2015) rozmanité. Nejpočetnější skupinu tvoří dle obou uvedených zdrojů Španělé, dále Katalánci, Galicijci a Baskové.

Španělsko se tradičně dělí na 17 autonomních oblastí (Partington-Crump 2003: 12; Montero-Bernardino 1997: 7) – např. Andalusie, Aragonie, Baleáry, Extremadura, Kastilie, Katalánsko a další. Právě poslední jmenovanou oblastí se autorka podrobněji zabývá v následujících částech práce.

Úředním jazykem je španělština – kastilština (Montero-Bernardino 1997: 7). Měnou je euro (Štýrský-Šípek 2011: 82).

5.1.6 Katalánsko

Jak již bylo výše zmíněno, Katalánsko je jednou ze sedmnácti autonomních oblastí Španělska. Obě letoviska, na která se tato bakalářská práce soustředí, se nacházejí právě v oblasti Katalánska. Je tedy na místě poskytnout alespoň stručné základní informace o Katalánsku.

Obr. 3: Poloha Katalánska. Zdroj: *Mapy.cz* [online]. ©2015. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://mapy.cz/zakladni?x=-0.8360345&y=41.3220713&z=6&source=lv14&id=490>

Poloha Katalánska je zřejmá z obrázku č. 3 – oblast připomíná jakýsi trojúhelník nacházející se na severovýchodě Španělska. Severní „hranice“ Katalánska leží v Pyrenejích a tvoří část státní hranice mezi Španělskem a Francií. Z východu je Katalánsko omýváno Středozemním mořem. Centrem oblasti je město Barcelona. Podle Boniface a Coopera (2005: 218) je Barcelona obchodním, průmyslovým a kulturním centrem a zároveň jedním z největších evropských námořních přístavů. Co se týče rozlohy Katalánska, Reiter (1999: 7) přirovnává tuto oblast k velikosti Belgie.

Podle Katalánského statistického úřadu (Idescat 2015) má Katalánsko přibližně 7,5 milionu obyvatel. Vlastním jazykem Katalánska je katalánština (Reiter 1999: 9).

V souvislosti s Katalánskem je nutné zmínit ještě jeden velice důležitý a mediálně známý fakt – úsilí Katalánska o vytvoření samostatného státu nezávislého na Španělsku. Tyto separatistické snahy vyvolává hned několik faktorů najednou. Podle Radačičové (2015) patří Katalánsko k nejbohatším regionům Španělska a významně se podílí na celkové tvorbě HDP. Z tohoto důvodu jsou Katalánci přesvědčení, že musejí doplácet na chudší španělské regiony. Kasl (2014) doplňuje, že Katalánsko dává za vinu centrální vládě zadlužení země, vysokou míru nezaměstnanosti i hospodářský pokles. Tato finanční a hospodářská krize dle Radačičové (2015) naplno odhalila nerovnováhu mezi bohatým Katalánskem, respektive severem Španělska, a chudšími oblastmi převážně na jihu Španělska. Za další důležitý impulz považuje Radačičová (2015) odmítnutí reformy na posílení autonomie Katalánska v roce 2010. Separatistické snahy umocňuje v neposlední řadě i katalánský nacionalismus – hrdost na vlastní jazyk a kulturu (Radačičová 2015).

Významným katalánským krokem k nezávislosti bylo vyhlášení referenda o nezávislosti v listopadu 2014, které ovšem centrální vláda v Madridu zamítla jako nezákonné (ČTK 2015, Kasl 2014). Zatím posledním počinem ke katalánské samostatnosti jsou předčasné volby do regionálního parlamentu, které proběhly 27. 9. 2015 a v nichž většinu získaly strany usilující o nezávislost Katalánska (Radačičová 2015). Podle Radačičové (2015) chce katalánský premiér Artur Mas spustit osmnáctiměsíční plán, kdy má Barcelona například vypracovat vlastní ústavu, založit centrální banku nebo vybudovat vlastní armádu. Tento plán by měl skončit vyhlášením samostatnosti. Autorka ovšem opět připomíná odpor centrální vlády v Madridu.

5.2 Zhodnocení situace v letovisku Calella

Cílem této kapitoly je na základě vlastních zkušeností a poznatků podpořených faktickými údaji poskytnutými přímo místním informačním centrem popsat současný cestovní ruch v daném letovisku. Následně je podle údajů o současném stavu a naznačeného předchozího vývoje určena konkrétní fáze životního cyklu destinace.

5.2.1 Poloha letoviska Calella

Letovisko Calella se nachází na severovýchodě Španělska – v Katalánsku, asi 50 km severně od katalánské metropole Barcelona. Leží u pobřeží Středoziemního moře v části Costa del Maresme. Na tomto místě je nutné upozornit na často nesprávnou lokalizaci destinace – Calella je často situována na pobřeží Costa Dorada (např. Štěpánek 1991: 73), což je nepřesné. Ovšem najít správné umístění Caleilly v turistických průvodcích je velice obtížné, protože vzhledem ke své velikosti nebývá v průvodcích nijak podrobně rozebírána. Nicméně přímo v destinaci se nachází různé informační tabule, které návštěvníkům sdělují, že se nachází právě na pobřeží Costa del Maresme. Pro účely této bakalářské práce tento autorčin vlastní poznatek potvrdil pan Jaume Bagó Román z informačního centra v Calelle na základě emailové komunikace (2015). Upozornil ještě na možnou záměnu s jinou destinací nesoucí podobný název, a sice Calella de Palafrugell na pobřeží Costa Brava. Na tomto místě autorka práce důrazně připomíná, že jí vybraná destinace nese název pouze Calella a nachází se jinde než zmíněná Calella de Palafrugell.

Podle španělského Národního statistického úřadu „Instituto Nacional de Estadística“ (INE 2016) má Calella v současnosti mírně přes 18 000 obyvatel.

Obr. 4: Poloha Caleilly. Zdroj: *Mapy Google* [online]. ©2016. [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/@41.6066505,2.5010736,10z>. Zvýraznění provedla autorka.

5.2.2 Cestovní ruch v letovisku Calella

Vzhledem k nedostatečnému množství relevantních zdrojů pro danou destinaci vychází v této podkapitole autorka bakalářské práce především z poskytnutých interních dokumentů a z vlastních zkušeností získaných opakovaným pobytem v dané destinaci.

„*Calella – jedno z nejmalebnějších španělských přímořských letovisek.*“ (Štěpánek 1991: 73). Těmito slovy je letovisko popsáno v jednom z turistických průvodců a v podstatě je tím vše řečeno. Calella nabízí svým návštěvníkům jak městskou pláž s veškerými službami, tak menší pláže rozprostírající se mezi skalisky, sportovní vyžití, ubytování v různých typech ubytovacích zařízení, noční život v tradičním i moderním stylu.

Za velkou konkurenční výhodu lze považovat geografickou polohu Calelly v blízkosti Barcelony a dopravní infrastrukturu, která umožňuje přicestovat do města prostřednictvím silniční dopravní sítě, železnice nebo letecky na letiště v Barceloně nebo v Gironě, přičemž obě letiště jsou v okruhu zhruba padesáti kilometrů. Interní studie (2009) charakterizuje Calellu jako obec se silným městským charakterem, výhodnou polohou a dobrou infrastrukturou.

Interní studie (2009) uvádí některé z hlavních zdrojů cestovního ruchu pro danou destinaci:

- Příznivé podnebí
- Rozsáhlá městská pláž
- Kompletní nabídka služeb
- Ocenění destinace „Destinació de Turisme Familiar“ a „Destinació de Turisme Esportiu“
- Ubytovací zařízení převážně hotelového typu
- Hmotné i nehmotné kulturní dědictví
- Sportovní vyžití

Městská pláž je písčiná, celková délka činí asi 3 km a dělí se do 3 větších celků. „La Platja de Garbí“ a „La Platja Gran“ se táhnou podél centra města a nabízí veškerý servis a komfort. Vhodně řešené je i oddělení pláže od železnice vedoucí podél pobřeží a od centra města – pláž je oddělená pěší zónou a cyklostezkou s množstvím zeleně. „La Platja Gran“ je oceněná Modrou vlajkou. Poslední ze tří celků tvořících městskou pláž je „La Platja de les Roques“, která je tvořena množstvím menších pláží oddělených od sebe

skalisky. Sice se nachází až za centrem města, zato nabízí turistům i rezidentům klidnější prostředí a divoké scenerie ve stylu romantismu.

Výše jmenovaná ocenění „Destinació de Turisme Familiar“ z roku 2004 (gencat.cat 2016) a „Destinació de Turisme Esportiu“ z roku 2009 (gencat.cat 2016), která Calella získala, znamenají, že destinace je vhodná pro rodiny s dětmi a pro sportovní vyžití. Tato ocenění jsou z hlediska cestovního ruchu významná, protože jak uvádí interní dokument (2009), v současné době jsou hlavními segmenty cestovního ruchu v Calelle právě sportovní a rodinný cestovní ruch a do budoucna je očekáváno ještě zesílení významnosti těchto segmentů.

Mezi ubytovacími zařízeními převažují hotely v tříhvězdičkové úrovni, ale je zde i prostor pro ubytování v kempincích. Studie (2009) uvádí, že od roku 1982 významně poklesl počet ubytovacích míst, ale zároveň stoupla úroveň těchto ubytovacích kapacit. V současné době nabízejí ubytovací zařízení okolo třinácti tisíc ubytovacích míst (interní studie 2009). Počty účastníků cestovního ruchu mírně stoupají – v roce 2007 bylo zaznamenáno přibližně 360 000 účastníků (interní studie 2009), v roce 2014 už to bylo přibližně 391 000 účastníků (INE 2016). Podle interních dokumentů (2009) se postupně zkracuje průměrná délka pobytu, ale na druhou stranu se mírně zvyšuje obsazenost ubytovacích zařízení zejména v květnu a říjnu, čímž se snižuje sezónnost.

Hmotné a nehmotné kulturní dědictví je soustředěno převážně v centru města – renesanční budovy, městské muzeum či veřejná knihovna, dále pak mimo centrum maják z 19. století a zřícenina původního majáku. Z nehmotného dědictví jsou časté hudební a taneční festivaly a průvody, významný je i tanec sardana – v roce 2015 byla Calella zvolena „hlavním městem sardany.“

Mezi sportovní zdroje lze zařadit množství venkovních sportovišť, kryté bazény, centrum vodních sportů a v neposlední řadě vyhlídkově-naučnou stezku.

Za hlavní segmenty cestovního ruchu jsou považovány sportovní, rodinný a domácí cestovní ruch, do budoucna se očekává ještě další posílení těchto segmentů (interní dokument 2009). Dále se očekává budoucí rozvoj a zesílení segmentů zdravotního a „seniorského“ cestovního ruchu, které by měly pomoci snižovat sezónnost (interní dokument 2009). Kulturní a přírodní cestovní ruch jsou považovány pouze za doplňkové segmenty a ani do budoucna se neočekává výrazný rozvoj (interní dokument 2009).

Jako hlavní příležitosti pro cestovní ruch v Calelle zmiňuje interní studie (2009) například zabránění přelidnění Calelly rozšířením turistických a volnočasových aktivit

mimo sezónu, spolupráci s nejbližšími obcemi, podporu alternativního nočního života (např. živá hudba), zlepšování úrovně kvality služeb, diverzifikaci nabídky a tvoření nových turistických produktů.

Přestože okolní města disponují podobnou nabídkou pro cestovní ruch, jejich ekonomiky nejsou tolik spjaté s cestovním ruchem jako ekonomika Calelly (interní dokument 2009).

5.2.3 Shrnutí poznatků o letovisku Calella

Interní dokument (2009) označuje Calellu jako jednu z hlavních destinací cestovního ruchu v Katalánsku a také jako relativně malé město, které se za poslední desetiletí příliš nerozrostlo. Studie (2009) dále zmiňuje i nejvýznamnější poznatky o stavu cestovního ruchu v dané destinaci:

- Zralá destinace
- Sezónnost, přičemž za poslední desetiletí se podařilo sezónnost zmírnit, to znamená, že sezóna se mírně prodloužila
- Velké množství ubytovacích kapacit, přičemž nabídka ubytování je založená především na ubytování hotelového typu
- Pokles průměrné délky pobytu
- Nárůst významu zahraniční klientely z Velké Británie, Německa a Francie
- Pohostinní lidé s vlastní identitou, ale je zde patrné určité odcizení vůči cestovnímu ruchu a účastníkům cestovního ruchu
- Snadná orientace a pohyblivost po městě
- Nákupní zóna v centru města
- Nedostatečné parkování
- Aktivní noční život
- Významný počet sportovních zařízení
- Přírodní scenerie
- Nebezpečí rozmazání identity
- Potřeba regulovat obchodní a volnočasovou nabídku
- Nutnost vzniku nových forem trávení volného času

Autorka bakalářské práce přidává ještě několik poznatků, které jsou podloženy pouze vlastními zkušenostmi:

- Modernizované hotely s bezbariérovými přístupy
- Informační centrum v bezprostřední blízkosti nádraží
- Patrná globalizace – např. restaurace rychlého občerstvení McDonald's či Istanbulska restaurace
- Některé tradiční obchody nahrazeny vietnamskými prodejny
- Ulice mimo hlavní turistickou tepnu často prázdné, tmavé a špinavé

Na závěr je nutno podotknout, že podle turistického zpravodaje Calella (2001) byl v září 1998 realizován projekt „Pla d'Excel.lencia Turística”, což byl ve skutečnosti soubor akcí na zlepšení a zatraktivnění města. Plán zahrnoval mimo jiné modernizaci hotelů, výměnu pouličního osvětlení, výsadbu nové zeleně, renovaci městského vybavení, vybudování nové turistické trasy, opravu památek.

5.2.4 Životní cyklus destinace Calella

Podle výše zmíněných poznatků, podle vlastních zkušeností přímo z destinace a podle podrobné charakteristiky jednotlivých fází životního cyklu destinace uvedených v teoretické části této bakalářské práce je jasně patrné, že destinace má za sebou bohatý vývoj. Podle současného stavu cestovního ruchu v dané destinaci vyplývá, že destinace prošla počátečními fázemi jako je objevení a vtažení až po stagnační fázi. Autorka práce si troufá na základě uvedených poznatků a vlastních zkušeností z opakovaného pobytu v destinaci zařadit Calellu do poststagnační fáze, konkrétně fáze stabilizace.

Přímo domněnku o poststagnační fázi potvrzují Priestley a Mundet (1998), kteří ve své práci „The post-stagnation phase of the resort cycle“ uvádějí, že Calella, potažmo celá oblast katalánského pobřeží, dosáhla svého vrcholu v 80. letech 20. století. Následně 90. léta řadí Priestley a Mundet (1998) do poststagnační fáze. Autoři však přiznávají, že v době zveřejnění jejich práce – rok 1998 – nebylo známo, jakým směrem se konkrétní destinace budou ubírat v následujících letech.

Navíc pro poststagnační fázi existuje i řada nepřímých důkazů. Za nepřímé důkazy lze považovat zmínky o dané destinaci v turistických průvodcích z období 90. let minulého století, ze kterých jasně vyplývá, že v tomto období byla Calella řazena do vrcholné fáze svého životního cyklu – viz Tab. 1 v „Přílohách“.

Za hlavní důkazy pro zařazení Calelly do fáze stabilizace považuje autorka práce fakta uvedená v interní studii (2009). Konkrétně pokles počtu ubytovacích míst a zkrácení průměrné délky pobytu na jedné straně, ale zároveň zmírnění sezónnosti a naplnění ubytovacích kapacit i mimo hlavní sezónu na straně druhé. Z toho vyplývá, že destinace se dokázala vyrovnat se změnami, management správně zareagoval a destinace funguje kvalitně i nadále. Za nejvýznamnější změnu ze strany destinačního managementu lze považovat již zmíněný „Pla d'Excel.lencia Turística“, díky kterému se postupně z Calelly stala moderní destinace podporující aktivní trávení volného času.

5.3 Zhodnocení situace v letovisku Blanes

Účel této kapitoly je obdobný jako v předchozím případě – popsat současný cestovní ruch v daném letovisku a následně podle údajů o současném stavu a naznačeného předchozího vývoje určit konkrétní fázi životního cyklu destinace. I v této kapitole jsou využity vlastní poznatky, ovšem míra získaných zkušeností z daného letoviska je nižší než v předchozím případě, tudíž se autorka více spoléhá na informace získané přímo z místního informačního centra.

5.3.1 Poloha letoviska Blanes

Letovisko Blanes se nachází na severovýchodě Španělska – v Katalánsku, asi 70 km severně od katalánské metropole Barcelona. Leží u pobřeží Středozemního moře v části Costa Brava. Zajímavostí je, že Blanes je posledním letoviskem na pobřeží Costa Brava (Partington a Crump 2003: 207, Agudo et al. 1997: 57, Štěpánek 1991: 73). Pomyslně zde tedy tato část španělského, respektive katalánského, pobřeží končí. Reiter (1999: 52 – 53) vysvětluje, že pobřeží Costa Brava se od následující části Costa del Maresme liší krajinou a především železničními kolejemi, které se právě na pobřeží Costa del Maresme táhnou přímo podél moře.

Podle španělského Národního statistického úřadu „Instituto Nacional de Estadística“ (INE 2016) a podle turistického zpravodaje Blanes (2014) má Blanes v současnosti necelých 40 000 obyvatel. Nutno ovšem podotknout, že podle údajů statistického úřadu (2016) a podle údajů uvedených ve starších turistických průvodcích (např. Štěpánek 1991: 73, Reiter 1999: 52) se počet obyvatel za posledních cca 25 let výrazně zvýšil.

Obr. 5: Poloha Blanes. Zdroj: *Mapy Google* [online]. ©2016. [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/@41.6066505,2.5010736,10z>. Zvýraznění provedla autorka.

5.3.2 Cestovní ruch v letovisku Blanes

Co se týče množství relevantních zdrojů pro danou destinaci, je situace lepší než v předchozím případě. Přesto tyto zdroje nejsou natolik podrobné ani aktuální, aby se o ně dala opřít následující podkapitola. V případě letoviska Blanes bohužel autorka práce nemá tolik vlastních zkušeností, jako v případě letoviska Calella, ale z informačního centra v Blanes byl opět poskytnut interní dokument obsahující spoustu relevantních údajů, na základě kterých je možné zařadit Blanes do odpovídající fáze životního cyklu destinace. Z těchto důvodů následující podkapitola vychází opět především z poskytnutých interních dokumentů.

Štěpánek (1991: 73) charakterizuje město Blanes jako rybářský a jachetní přístav. Lewandowski (2000: 79) ještě charakteristiku doplňuje tím, že Blanes popisuje jako průmyslové město, které se zaměřuje na zpracování ryb.

I v případě Blanes je nutno zdůraznit výhodnou geografickou polohu v blízkosti katalánské metropole Barcelona a dopravní infrastrukturu umožňující použít k dopravě do letoviska železniční, silniční i leteckou dopravu. V případě železnice je však třeba upozornit na relativně větší vzdálenost nádraží od hlavního turistického centra. Navíc

podle vlastní zkušenosti na nádraží chybí fungující informační centrum, kde by návštěvník dostal potřebné informace či mapu k bezproblémové orientaci po městě.

Za hlavní konkurenční výhodu lze považovat zachovalé historické jádro města, které zůstalo uchráněno před výstavbou infrastruktury cestovního ruchu (Reiter 1999: 52). Za jedny z nejvýznamnějších historických památek lze považovat například gotickou fontánu v centru města (Reiter 1999: 52), kostel Santa Maria ze 14. století (Reiter 1999: 52, Lewandowski 2000: 79) či zříceninu pevnosti Castell de Sant Joan z 11. století tyčící se na návrší na severním konci pobřežní promenády (Reiter 1999: 52, Lewandowski 2000: 79). Další atrakcí cestovního ruchu jsou botanické zahrady, které Partington a Crump (2003: 206) označují za největší pozoruhodnost města. Lewandowski (2000: 79) označuje právě tyto botanické zahrady za hlavní atrakci cestovního ruchu v Blanes. Turistický zpravodaj Blanes (2014) dokonce tyto zahrady řadí mezi nejvýznamnější botanické zahrady celé Evropy.

Turistický zpravodaj (2014) dále uvádí, že Blanes nabízí účastníkům cestovního ruchu veškeré druhy atrakcí a volnočasových aktivit – například prohlídky s průvodcem jak pro děti, tak pro dospělé; rybí aukce v přístavu, trhy, možnost provozování veškerých vodních sportů.

Jedním z důležitých zdrojů cestovního ruchu v destinaci je nepochybně písčiná pláž, která je podle turistického zpravodaje (2014) 4 km dlouhá a stejně jako pláž v Calelle je oceněná Modrou vlajkou. Ovšem nutno podotknout, že na rozdíl od pláže v Calelle je pláž v Blanes na pohled užší a opticky ani fakticky není nijak oddělená od rušné turistické třídy a dopravní komunikace.

Stejně jako Calella získalo i Blanes ocenění „Destinació de Turisme Familiar“ v roce 2007 (gencat.cat 2016) a „Destinació de Turisme Esportiu“ v roce 2009 (gencat.cat 2016), což znamená, že je destinace vhodná pro rodiny s dětmi a nabízí spoustu možností sportovního vyžití. Z toho vyplývá, že se Blanes orientuje hlavně na tyto segmenty cestovního ruchu.

Největší rozdíly lze spatřovat v oblasti ubytovacích kapacit. Zatímco v Calelle převládá ubytování hotelového typu, v Blanes převažují ubytovací kapacity kempinkového typu (interní studie 2014). V roce 2013 generovaly podle interní studie (2014) kempinky 60% všech ubytovacích kapacit, zbytek připadl na hotely, penziony a apartmány. Podle studie (2014) se za rok 2013 stalo Blanes třetí destinací v rámci pobřeží Costa Brava s nejvyšším počtem kempinkového přenocování. Interní studie (2014) však zdůrazňuje,

že současným trendem je výrazný pokles počtu ubytovacích kapacit kempinkového typu a naopak nárůst počtu ubytovacích míst v apartmánech.

Mírný nárůst lze podle interních dokumentů (2014) spatřovat v počtu účastníků cestovního ruchu – v roce 2012 bylo zaznamenáno asi 174 000 účastníků, v roce 2013 už to bylo si 191 000 účastníků. Interní studie (2014) uvádí, že největší vývoj v počtu návštěvníků zaregistroval domácí trh, dále vzrostl počet návštěvníků z Francie a Itálie. Interní studie (2014) připouští, že zatímco celkový počet návštěvníků mírně roste, klesá počet jejich přenocování. Z toho vyplývá, že se zkracuje průměrná délka pobytu. Nejvíce se tento trend projevuje u domácích návštěvníků, Francouzů a Italů, kteří ale současně tvoří nejpočetnější skupiny návštěvníků (interní studie 2014).

Zarážející je ale celkový počet účastníků cestovního ruchu v porovnání s Calellou. Ačkoli je co do počtu obyvatel Calella několiknásobně menší, celkové počty účastníků cestovního ruchu jsou dle uvedených údajů mnohem větší než v Blanes. Turistický zpravodaj Blanes (2014) uvádí i stejný počet ubytovacích míst jako interní dokument (2009) pro Calellu – přibližně 13 000 ubytovacích míst ve všech typech ubytování. Za předpokladu, že nedošlo ke statistické chybě ve zdrojích, znamená to, že Blanes vykazuje menší obsazenost ubytovacích kapacit než Calella.

5.3.3 Shrnutí poznatků o letovisku Blanes

Blanes je jednou z destinací cestovního ruchu v Katalánsku a zároveň průmyslovým městem zaměřeným na zpracování ryb. Město Blanes se za poslední čtvrtstoletí výrazně rozrostlo. Podle interní studie (2014) a na základě vlastních zkušeností autorky lze zmínit následující poznatky o stavu cestovního ruchu v dané destinaci:

- Zralá destinace
- Sezónnost, přičemž nejsou známy údaje o tom, jak tento problém řeší destinační management
- Velké množství ubytovacích kapacit, přičemž nabídka ubytování je založená především na ubytování kempinkového typu. V současné době ovšem počet ubytovacích kapacit v kempincích výrazně klesá a postupně narůstá obliba ubytování v apartmánech.
- Zkrácení průměrné délky pobytu
- Mírný nárůst v počtu účastníků cestovního ruchu
- Nárůst významu domácí klientely a zahraniční klientely z Itálie a Francie

- Snadná orientace po městě, ale kvůli velikosti města větší vzdálenosti mezi hlavní turistickou třídou a zbytkem města; velká vzdálenost vlakového nádraží od centra města
- Fungující informační centrum v centru letoviska, ovšem uzavřené informační centrum v bezprostřední blízkosti nádražní budovy
- Nákupní zóna v centru města
- Specializované obchody dle sortimentu
- Všestranná nabídka volnočasových aktivit
- Obytné zóny i mimo hlavní turistickou tepnu čisté, udržované, na pohled honosné
- Různá ocenění destinace – Modrá vlajka, „Destinació de Turisme Familiar“ a „Destinació de Turisme Esportiu“

5.3.4 Životní cyklus destinace Blanes

Přestože pro Blanes není dostupná tak podrobná studie jako pro Calellu, lze zde sledovat obdobný průběh životního cyklu destinace. Na základě této podobnosti, výše zmíněných poznatků, vlastních zkušeností přímo z destinace a dle podrobné charakteristiky jednotlivých fází životního cyklu destinace uvedených v teoretické části této bakalářské práce je jasně patrné, že i Blanes spadá do poststagnační fáze.

Tuto domněnku opět potvrzují Priestley a Mundet (1998), kteří uvádějí, že celá oblast katalánského pobřeží dosáhla svého vrcholu v 80. letech 20. století. Autoři zmiňují i jmenovitě Blanes jako destinaci s masovou koncentrací kempinků. Následně 90. léta řadí Priestley a Mundet (1998) do poststagnační fáze. Autoři však přiznávají, že v době zveřejnění jejich práce – rok 1998 – nebylo známo, jakým směrem se konkrétní destinace budou ubírat v následujících letech.

Stejně jako v minulém případě, i pro Blanes existuje řada nepřímých důkazů v turistických průvodcích, ze kterých je zřejmé, že Blanes dosáhlo vrcholu svého životního cyklu na konci minulého století – viz Tab. 2 v „Přílohách“.

Autorka bakalářské práce si troufá na základě výše zmíněných skutečností a na základě obdobného vývoje jako v případě Calelly zařadit Blanes do poststagnační fáze – stabilizace. Za hlavní důkazy pro zařazení destinace do konkrétní fáze považuje autorka bakalářské práce fakt, že po prodělání stagnační fáze lze v destinaci sledovat mírný nárůst v počtu účastníků cestovního ruchu a dále snahu destinačního managementu reagovat

a destinaci přizpůsobovat současným trendům. Příkladem přizpůsobení destinace jsou získaná ocenění „Destinació de Turisme Familiar“ v roce 2007 a „Destinació de Turisme Esportiu“ v roce 2009. To znamená, že se destinace dokázala vyrovnat se změnami, management vhodně zareagoval a destinace je schopná i nadále kvalitně fungovat.

5.4 Vybrané dopady cestovního ruchu

Cílem této kapitoly je upozornit na konkrétní dopady cestovního ruchu, které je možné pozorovat ve zkoumaných destinacích, a zároveň ukázat možnosti řešení těchto situací. V teoretické části bakalářské práce jsou již vybrané dopady cestovního ruchu naznačeny v obecné rovině. V této kapitole je poskytnut prostor pro konkretizaci výše nastíněných jevů, problémů, situací.

Z dopadů cestovního ruchu, které ovlivňují přírodní prostředí ve vybraných destinacích, byla zvolena eroze a poškozování přírodních hodnot a biodiverzity. Problematika ovlivňování socio-kulturního prostředí ve vybraných destinacích je zastoupena kulturními efekty jako je inscenizace, ztráta autenticity a vandalismus.

Konkrétní problematika vybraných dopadů cestovního ruchu v letoviscích Calella a Blanes je natolik specifická, že se jí nezabývají ani v předchozích kapitolách citované interní studie. Proto autorka bakalářské práce v této kapitole vychází čistě z vlastních zkušeností a poznatků, které jsou doložené ve většině případů fotodokumentací. Způsobu, jak byly získány vlastní poznatky a zkušenosti, je věnován prostor v jedné z předcházejících kapitol – „Metodický postup“.

5.4.1 Eroze

Obecně je problém eroze naznačen již v teoretické části bakalářské práce. V této podkapitole je naznačen přímo konkrétní druh eroze ve vybrané destinaci – prošlapávání „zkratek“ či nových cest v letovisku Calella. Na základě fotodokumentace je dokázáno, že na některých místech v letovisku k tomuto jevu v minulosti docházelo a zároveň je představeno řešení, které daný jev v těch místech eliminovalo.

5.4.1.1 Příklad č. 1

Prvním příkladem zmíněného jevu je přístupová cesta na jednu z několika pláží „La Platja de les Roques“ nacházející se za centrem města Calella. Ještě v 90. letech minulého století na pláž v podstatě neexistoval žádný bezpečný přístup. Z pevniny se na

tuto pláž dalo dostat průchodem skrze železniční tunel. Ovšem tato trasa nebyla příliš bezpečná (vlaky projíždějící v bezprostřední blízkosti člověka), navíc cesta byla poměrně zdoluhavá. Začalo tedy docházet k tomu, že turisté i rezidenti na pláž sestupovali shora po kamenitém skalisku, které se tyčí nad pláží. Postupně tak v těchto místech vznikla prošlapaná cesta (Obr. 7) a často docházelo k drobným sesuvům písku a kamení.

Uvedená situace ale byla vyřešena velice vhodným způsobem – na místě prošlapané cesty na skalisku byly vybudovány dřevěné schody, které jsou nenápadné a žádným způsobem nenarušují ráz pláže. Tato nově zbudovaná cesta se stala oficiální a zároveň bezpečnější přístupovou cestou na pláž (Obr. 6).

Obrázek č. 6 ukazuje přístupovou cestu na pláž v roce 2014. Dřevěné schody se zábradlím vinoucí se po skalisku nepůsobí rušivě, ba naopak do přirozeného rázu krajiny výborně zapadají.

Na obrázku č. 7 je zachycena stejná situace, ale o cca 15 – 20 let dříve než na obrázku č. 4. I přes menší kvalitu fotografie je zde jasně patrná lidmi prošlapaná cesta.

Detailnější pohled na zbudovanou cestu je na dalších fotografiích v části „Přílohy“ (Obr. 18 a Obr. 19).

Obr. 6: Přístupová cesta na pláž v roce 2014. Foto: Kamila Malínská

Obr. 7: Přístup na pláž v 90. letech 20. století. Foto: Jiří Krejčí

5.4.1.2 Příklad č. 2

Druhý příklad je obdobný jako příklad č. 1 – jedná se o další z pláží „La Platja de les Roques“ za centrem Calelly. Opět zde chyběl přímý přístup z parkoviště nad pláží a opět začalo docházet k prošlapávání zkratk po skaliscích a místní vegetaci v nižších polohách.

Nastalá situace byla opět řešena obdobným způsobem jako v předchozím případě, avšak tentokrát se zcela nepovedlo zachovat přirozený ráz.

Jak je patrné z obrázku č. 8, dřevěné schodiště ani v tomto případě nepůsobí nijak rušivě. Upravený terén okolo schodiště také zvláště výrazně nezasahuje do přirozeného rázu krajiny. Největší problém však autorka práce spatřuje v plechovém podchodu, který vede pod dopravní komunikací a ústí na druhé straně poblíž místního kempinku. Takto řešený podchod nezapadá do přirozeného krajinného rázu ani neodpovídá využití koncepci dřevěných schodů.

Pro detailnější zobrazení nevhodného řešení podchodu viz Obr. 20 a Obr. 21 v části „Přílohy“.

Obr. 8: Řešení přístupu na pláž z parkoviště, rok 2015. Foto: Kamila Malínská

5.4.2 Vandalismus; poškozování přírodních hodnot a biodiverzity

Přestože jsou tyto uvedené dopady cestovního ruchu rozebírány v teoretické části bakalářské práce jako dva samostatné problémy, v následující podkapitole jsou tyto jevy spojeny dohromady. Jak vyplývá z teoretické části, princip zmíněných jevů je stejný, akorát se liší oblast jejich dopadu. Zatímco vandalismus obecně dle teoretických východisek poškozují socio-kulturní prostředí, poškozování přírodních hodnot a biodiverzity se dotýká přírodního prostředí. Navíc takovéto poškozování přírodních hodnot a biodiverzity je dle teoretických východisek jistým druhem vandalismu. Z těchto důvodů jsou tyto dva naznačené jevy přiblíženy společně v jedné kapitole.

Za příklady vandalismu v obou destinacích je zvoleno vytváření graffiti jak na skalní útvary, tak na budovy či jiné stavby; vrypy a zářezy do stromů a rostlin; připevňování tzv. zámek lásky. Na základě vlastních zkušeností a fotodokumentace je dokázáno, že k některým projevům vandalismu ve vybraných destinacích dochází a jsou zde patrné i pokusy o jejich řešení.

5.4.2.1 Příklad č. 1 – graffiti

Graffiti lze najít v obou destinacích – v Calelle i v Blanes. Jak je naznačeno v teoretické části práce, ve většině případů nelze s jistotou určit, zda je autorem konkrétního „výtvoru“ účastník cestovního ruchu nebo některý z rezidentů. Často však lze původ autora odhadnout podle typu graffiti, podle místa vytvoření graffiti, případně podle užitého jazyka.

Například jednoduchá graffiti v podobě jména, data, případně s krátkým vzkazem, který v různých jazycích oznamuje „byl jsem tu“ (autorka práce zaznamenala i vzkazy v českém jazyce) lze nalézt v podchodu, který vede k přístupové cestě na pláž mimo centrum Calelly (Obr. 21). Tyto nápisy jsou pravděpodobně dílem účastníků cestovního ruchu. Zajímavým poznatkem je, že tyto nápisy byly v sezóně 2015 v pravidelných intervalech ze stěn podchodu smývány.

Ve stejném podchodu lze nalézt další graffiti (Obr. 9), které smyto nebylo. U tohoto výtvoru lze nalézt jméno autora, které španělské není, ale podle toho nelze jednoznačně určit, zda je autor účastníkem cestovního ruchu či nikoliv. Na rozdíl od výše zmíněných výtvorů je toto graffiti rozsáhlejší a má složitější podobu. V daném případě ho lze vnímat i pozitivně – ozvláštňuje jinak obyčejný podchod.

Obr. 9: Graffiti v podchodu v Calelle, 2012. Foto: Kamila Malínská

Ostatní fotografie dokazující přítomnost graffiti v obou destinacích se nacházejí v kapitole „Přílohy“ (Obr. 22, Obr. 23, Obr. 24). V případě nápisu vyjadřujícího současné separatistické tendence Katalánska (Obr. 24) bylo použito stejné řešení jako ve výše uvedeném „Příkladě č. 1“ – odstranění nápisu přemalováním bílou barvou (Obr. 25). U ostatních příkladů však není znám způsob řešení tohoto druhu vandalismu.

5.4.2.2 Příklad č. 2 – vrypy a zářezy do stromů a rostlin

Tento jev je v obou destinacích všudypřítomný – podobně jako v případě graffiti, vrypy a zářezy jsou účinným způsobem zanechání vlastní stopy v destinaci. Nejčastěji lze spatřit vyřezané jméno, datum či krátký nápis v listech rostlin agáve a opuncie. Tyto rostliny mají rovné, velké a silné listy, resp. články, na kterých je velice jednoduché zanechat stopu. Navíc odstranit zářez z rostliny nelze smytím či přebarvením jako ve výše zmíněných případech. Taková stopa zanechaná účastníkem cestovního ruchu v destinaci vydrží dlouhou dobu.

Následující fotografie dokládají uvedené skutečnosti. Na obrázku č. 10 je rostlina opuncie poznamenaná množstvím jednoduchých zářezů na mnoha ze svých článků. Obrázek č. 11 ukazuje složitější řezbu v kmeni platanu v centru Calelly.

Obr. 10: Zářezy v článkách opuncie, Calella, 2015. Foto: Kamila Malínská

Obr. 11: Vyřezaný obrazec v kmeni platanu, Calella, 2014. Foto: Zekir Avci

5.4.2.3 Příklad č. 3 – tzv. zámky lásky

Dalším příkladem vandalismu zaznamenaným v Blanes je připevňování visacích zámků k zábradlím či jiným konstrukcím. Obrázek č. 12 a obrázek č. 13 ukazují množství visacích zámků připevněných ke kovovému zábradlí na skalním výběžku Sa Palomera v Blanes. Konkrétní způsob řešení tohoto problému v dané destinaci není autorce bakalářské práce znám.

Obr. 12: Zámky lásky na výběžku Sa Palomera v Blanes, 2014. Foto: Kamila Malínská

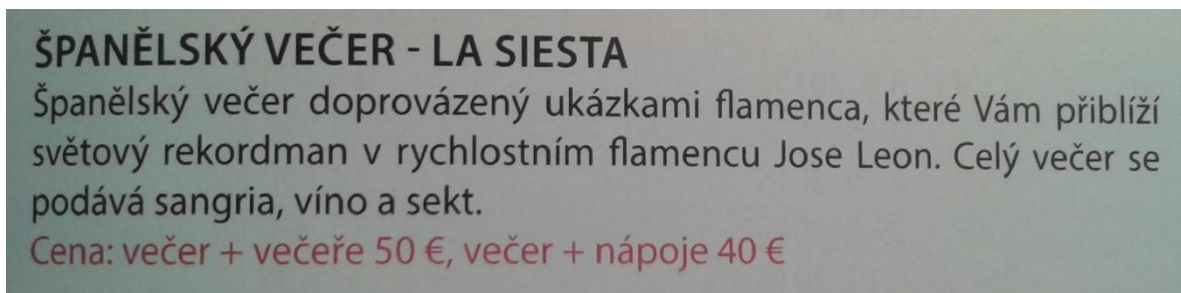
Obr. 13: Zámky lásky na výběžku Sa Palomera v Blanes, 2014. Foto: Zekir Avci

5.4.3 Inscenizace

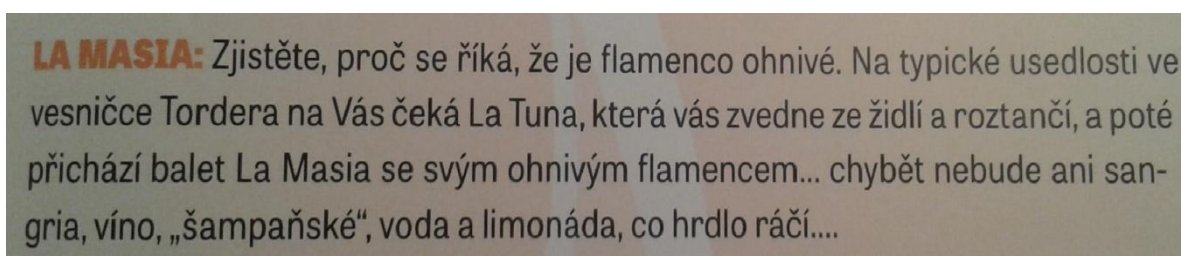
Jak je uvedeno v teoretické části práce, příkladem pro problém inscenizace jsou tzv. španělské večery, které se běžně vyskytují v nabídkách cestovních kanceláří. Například CK IDEA tour nabízí ve svém katalogu „Španělsko 2015“ (CK IDEA tour 2015: 25) fakultativní výlet pojmenovaný přímo „Španělský večer – La Siesta“ (Obr. 14). Podobně CK Monatour řadí do své nabídky v katalogu „My na dovolené“ (CK Monatour 2015: 31) program „La Masia“ (Obr. 15). Z popisu těchto nabídek vyplývá, že návštěvník za svoje peníze ochutná typické nápoje a zhlédne vystoupení „typického“ tance flamenco.

Takovýto program přesně odpovídá definici uvedené v teoretické části práce. Flamenco je totiž původně jihošpanělský tanec z oblasti Andalusie (Martínek 2005). Pro Katalánsko je tradičnější tanec sardana, na který upozorňují i turistické zpravodaje Calella (2001, 2014, 2015) a Blanes (2014). V roce 2015 byla dokonce Calella zvolena hlavním městem sardany (Obr. 26).

Přesto cestovní kanceláře nabízejí svým klientům ukázky flamenca, protože tento tanec více odpovídá vžitým představám turistů o Španělsku.

Obr. 14: Program CK IDEA tour. Zdroj: CK IDEA tour. *Španělsko 2015*. 2015. 27 s. Katalog.

Obr. 15: Program CK Monatour. Zdroj: CK Monatour. *My na dovolené*. 2015. 54 s. Katalog.

Naopak přirozeněji působí neorganizované předvádění hudby a tance přímo v místních restauracích. Přestože i v tomto případě jde o komerčně motivované představení

pro turisty, návštěvník si sám vybere podnik, který mu nejlépe vyhovuje, ochutná jídlo a nápoje dle vlastního výběru a navíc může kdykoli odejít.

5.4.4 Ztráta autenticity

Poslední ohrožující situací rozebíranou v této bakalářské práci je problém týkající se ztráty autenticity. Nejzřejmějším příkladem ztráty autenticity je nezapadající vzhled ubytovacích zařízení do místního koloritu. Velké množství ubytovacích zařízení výrazně ovlivňuje vzhled a panorama obou destinací. V obou letoviscích se tak podél pobřeží táhne několik řad ubytovacích zařízení, které vytvářejí nepůvodní panorama. Podobný typ výstavby dále smývá rozdílnost letovisek a formuje jejich podobný vzhled. Na obrázku č. 16 a na obrázku č. 17 jsou obě destinace zachycené v podobném záběru – na obou fotografiích je jasně patrný turistický vzhled vybraných destinací. Přesto je panorama v obou letoviscích ovlivněno dalšími prvky, které narušují uniformitu těchto letovisek. V případě Calelly to je pěší promenáda podél pláže olemovaná stromovou alejí; v Blanes pak je specifickým prvkem zřícenina pevnosti Castell de Sant Joan na kopci Turó de Sant Joan.

Obr. 16: Panorama Calelly, 2015. Foto: Kamila Malínská

Obr. 17: Panorama Blanes, 2014. Foto: Kamila Malínská

Dalšími příklady ztráty autenticity jsou celosvětové řetězce rychlého občerstvení – restaurace McDonald's (Calella i Blanes), Burger King (Blanes) či turecká restaurace (Calella). Nutno ovšem podotknout, že zatímco v Calelle se tyto restaurace nachází přímo v centru letoviska a dokonce hned vedle sebe (Obr. 27), v Blanes jsou restaurace tohoto typu situovány mimo hlavní turistickou zónu.

K potlačování původnosti dochází i díky vietnamským obchodníkům prodávajícím španělské suvenýry v centru Calelly.

5.4.5 Návrhy na řešení vybraných dopadů cestovního ruchu

Některá řešení vybraných ohrožujících situací jsou již naznačena výše. Podrobněji se těmito řešeními zabývá následující podkapitola, kde jsou uvedena stávající řešení i možné jiné návrhy pro řešení či omezení uvedených dopadů cestovního ruchu.

Pro první uvedenou ohrožující situaci – erozi – je možné řešení již naznačeno. Vybudování alternativní cesty, zbudování oficiálního přístupu do uvedených míst je dle autorky práce velice vhodným a pravděpodobně jediným účinným řešením. Ovšem je třeba dbát na zachování přirozeného krajinného rázu. Na základě vyslechnuté přednášky Mgr. D. Zahradníka, Ph.D. (2015) je možné navrhnout další možná řešení této situace: umístěním informačních tabulí (k oficiálním cestám i k prošlapaným zkratkám) s vysvětlením, proč je nežádoucí prošlapávat nové cesty a naopak proč by měl návštěvník využít oficiální cestu. Oficiální cestu je možné něčím ozvláštnit (např. zajímavostmi o daném místě) a nabídnout tak návštěvníkovi jistou přidanou hodnotu za využití oficiální cesty. Takovéto řešení je dle Zahradníka (2015) mnohem účinnější a efektivnější než strohé příkazy či zákazy.

Dalšími uvedenými situacemi, které mají negativní dopad na destinace, jsou graffiti, vrypy a zářezy do stromů a rostlin a připevňování tzv. zámků lásky. Zatím jediné pozorované řešení se týká problematiky graffiti – v destinaci dochází ke smývání či přemalovávání těchto výtvorů. Žádné řešení, které by těmto problémům předcházelo, není ve vybraných destinacích známé. Vlastní návrh řešení vychází opět ze Zahradníka (2015) a jedná se o podání vysvětlení ve formě informačních tabulí či letáků, proč je podobné chování návštěvníků nežádoucí. Zároveň je možné nabídnout alternativu v podobě vyhrazeného prostoru, kde může turista svoji návštěvu daného místa zvěčnit právě pomocí graffiti, zářezem, připevněním zámku či jiným povoleným způsobem.

Problematiku inscenizace mohou do určité míry ovlivňovat sami místní obyvatelé svým komerčním chováním. Ne vždy se jedná o jev nežádoucí, ale je třeba jej regulovat přímo zainteresovanými rezidenty. Autorka práce spatřuje jediné řešení tohoto problému v již výše naznačeném návrhu, a sice předvádět místní hudbu a tanec neorganizovaně, přímo v místních zařízeních, případně omezit četnost těchto vystoupení či představení.

Posledním naznačeným problémem je ztráta autenticity. Zde řešení plně náleží managementu destinace. Teprve plánovanou výstavbu ubytovacích zařízení či

celosvětových řetězců rychlého občerstvení lze do jisté míry ovlivňovat a regulovat – např. povolit výstavbu mimo hlavní centrum či předem přizpůsobit stavební plány, aby co nejméně narušovaly přirozený vzhled destinace. Větší problém představuje již stávající výstavba, ale i v tomto případě lze částečně eliminovat nežádoucí ovlivňování přirozeného vzhledu destinace – např. výše zmíněné vysázení zeleně, která narušuje uniformitu vybrané destinace.

6. SHRUTÍ A DISKUSE VÝLEDKŮ

Cílem následující kapitoly je shrnutí celého předchozího šetření a zhodnocení dosažených výsledků ve vazbě na předem stanovené pracovní hypotézy.

6.1 Komparace vybraných destinací

U obou vybraných destinací (Calella, Blanes) lze sledovat jak podobné znaky, tak i rozdíly a určitá specifika.

Základním charakterem je podobná poloha obou destinací, z čehož následně vyplývají další shodné rysy, ale také odlišnosti. Obě destinace se nacházejí ve stejné části Španělska – v Katalánsku, na pobřeží Středoziemního moře, v relativní blízkosti katalánské metropole Barcelona. Další skutečnosti vyplývající z polohy obou letovisek už vykazují jisté odlišnosti. Byť jsou obě destinace od sebe vzdálené necelých 20 km, nacházejí se v jiné části středomořského pobřeží – Blanes je posledním letoviskem pobřeží Costa Brava, zatímco Calella už leží na pobřeží Costa del Maresme. Z toho nutně vyplývá mírně odlišný krajinný ráz, který je typický pro obě destinace.

Co se týče velikosti obou míst, podle počtu obyvatel je Blanes přibližně dvakrát větší než Calella. Blanes má také oproti Calelle průmyslovější charakter a je tak méně závislé na příjmech z cestovního ruchu.

Z hlediska cestovního ruchu vykazují obě destinace podobnou nabídku. Obě letoviska získala ocenění DTF a DTE (viz hlavní část práce), pláže v obou letoviscích jsou oceněné Modrou vlajkou, obě letoviska také nabízejí kompletní vybavenost a nabídku služeb. Zde opět obecná podobnost končí a nastupují určité rozdíly. Zatímco Blanes nabízí návštěvníkům celou řadu historických památek či velkou atrakci cestovního ruchu v podobě botanických zahrad celoevropského významu, Calella naopak nabízí klidnější atmosféru a „přírodnější“ možnosti jako je například rozsáhlý park v centru města, pěší zónu lemovanou bujnou zelení či vyhlídkovou naučnou trasu. V Calelle lze najít i alternativu ke klasické městské pláži v podobě velkého množství menších pláží mimo hlavní centrum města. Celkově lze označit Blanes oproti Calelle za „turističtější“ destinaci.

Z hlediska životního cyklu destinace prošly obě destinace obdobným vývojem a nyní se nacházejí ve stejné fázi tohoto cyklu.

6.2 Budoucí vývoj?

Způsob, jak se budou obě vybrané destinace vyvíjet v budoucnu nelze jednoznačně předpovědět. Destinační management může udržovat současnou stabilní situaci nebo vyvíjet snahu o zlepšování situace do fáze adaptace až omlazení, čímž by se započal nový životní cyklus destinace. Dosud se obě letoviska rozvíjela postupně do všech fází životního cyklu destinace. Logicky z toho tudíž vyplývá, že tento rozvíjející se trend bude pokračovat i nadále. Na základě dostupných údajů z interních dokumentů se jako nejpravděpodobnější jeví vývoj do fáze adaptace. Na druhou stranu je ve hře příliš mnoho faktorů, které nelze s jistotou předvídat ani žádným způsobem ovlivnit – např. nenadálé změny podnebných podmínek, politická situace v souvislosti s již zmíněnými separatistickými tendencemi Katalánska, bezpečnostní situace v souvislosti se současnou migrační vlnou apod.

Nutno však podotknout, že tato současná migrační vlna může být dvousečná – cestovní ruch v obou destinacích jí může být ovlivněn jak pozitivně, tak negativně. Usazení migrantů v jiných oblíbených destinacích cestovního ruchu může výrazně ovlivnit cestovní ruch v Katalánsku – nejpravděpodobněji rapidním růstem počtu návštěvníků a s tím souvisejícími jevy. Naopak může dojít k situaci, kdy migranti masivně zamíří do zkoumané španělské oblasti a cestovní ruch zde zaznamená rapidní úpadek.

Ovšem, jak již bylo řečeno, nejpravděpodobněji se v nejbližší budoucnosti cestovní ruch udrží v současné stabilní fázi či mírně vzroste do fáze adaptace.

6.3 Diskuse výsledků

Jedním z hlavních cílů této bakalářské práce bylo nalézt odpovědi na předem položené výzkumné otázky a následně pak potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy.

Na základě předchozího šetření v hlavní části práce je možné odpovědět na dané výzkumné otázky:

- Výzkumná otázka č. 1: V jaké fázi Butlerova modelu životního cyklu destinace se nacházejí letoviska Calella a Blanes?
- **Odpověď na otázku č. 1:** Obě letoviska se nacházejí ve stejné fázi životního cyklu destinace, a to v poststagnační fázi – konkrétně ve fázi stabilizace.
- Hypotéza č. 1: Obě destinace se nacházejí ve fázi poststagnace (stabilizace).

- Výzkumná otázka č. 2: Změnila se turistická situace v daných místech za posledních cca 20 let?
- **Odpověď na otázku č. 2:** Turistická situace v obou destinacích za posledních několik desetiletí dosáhla značných změn, které lze pozorovat společně s vývojem životního cyklu destinace.
- Hypotéza č. 2: Za posledních cca 20 let se v daných místech změnila turistická situace.

Uvedené odpovědi na dané výzkumné otázky korespondují s předem stanovenými pracovními hypotézami. Obě hypotézy tak byly potvrzeny.

Co se týče zvolených metodických postupů při sběru informací a formulace závěrů, ukázaly se jako vhodné. Na základě aplikované kombinace kvalitativního a kvantitativního výzkumu bylo shromážděno dostatečné množství informací a dat pro vyslovení konkrétních závěrů. Lze konstatovat, že s ohledem na povahu využívaných zdrojů byly zvoleny adekvátní metody pro vypracování ucelené bakalářské práce.

7. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Cílem předložené bakalářské práce bylo zhodnotit vývoj turistické situace ve dvou španělských (respektive katalánských) letoviscích – v Calelle a v Blanes – v časovém rozmezí zhruba 25 let (od 90. let 20. století po současnost). Dále bylo úkolem této práce zařadit obě letoviska do aktuální fáze životního cyklu destinace na základě aplikace teoretického konceptu. Těchto cílů bylo dosaženo kombinací různých výzkumných metod popsanych v kapitole „Metodický postup“.

Dílčím cílem práce bylo provést srovnání vybraných destinací. Tohoto dílčího cíle bylo dosaženo na základě komparace uvedených poznatků o daných destinacích (v kapitole „Shrnutí a diskuse výsledků“).

Možný budoucí vývoj cestovního ruchu ve vybraných destinacích byl naznačen v předchozí kapitole „Shrnutí a diskuse výsledků“ v podkapitole 6.2. Avšak jednoznačné a jisté závěry nebylo možno učinit.

Nicméně pro dosažení naznačeného vývoje cestovního ruchu se nabízí několik doporučení:

- Nabídnout návštěvníkům alternativy k běžné nabídce cestovního ruchu – např. rozvoj a propagace tzv. couchsurfingu, výuka katalánštiny přímo na pláži, pořádání workshopů s výukou tradičního tance sardana...
- Nezvyšovat již počet ubytovacích zařízení, naopak plně využít stávající a případně je přizpůsobit hlavním segmentům cestovního ruchu ve zkoumaných destinacích.
- Více se zaměřit na hlavní segmenty cestovního ruchu a snažit se o přilákání nových segmentů do destinací.
- Rozšířit informační a naučné tabule v destinacích a internetové stránky daných destinací o více jazykových mutací.

Celkově lze tuto bakalářskou práci doporučit jako výchozí bod pro další a podrobnější studie či úžeji zaměřené průzkumy. Dále je možno práci využít jako zdroj podrobnějších a odbornějších informací než jaké nabízejí turističtí průvodci či obecně zaměřená literatura.

Závěrem lze zkonstatovat, že předem vymezených cílů této bakalářské práce bylo dosaženo.

8. SEZNAM ZDROJŮ

Uvedený seznam použitých zdrojů je zpracován podle citační normy ČSN ISO 690 z roku 2011.

8.1 Tištěné zdroje

- [1] AGUDO, Maria Reyes et al.. *Španělsko: pobřeží Středozemního moře, jižní Španělsko, Baleáry*. 2. aktualiz. vyd. München: Nelles Verlag, 1997. 254 s. ISBN 3-88618-197-9.
- [2] AP, John a CROMPTON, John L. Developing and Testing a Tourism Impact Scale. *Journal of Travel Research*. 1998, **37**(2), SAGE Publications, London, s. 120 – 130.
- [3] BONIFACE, Brian G. a COOPER, Chris. *Worldwide Destinations: The geography of travel and tourism*. 4. ed. Oxford: Elsevier, Butterworth-Heinemann, 2005. 518 s. ISBN 978-0-7506-5997-0.
- [4] COOPER, Chris a HALL, Michael C. *Contemporary tourism: an international approach*. 1. ed. Oxford: Elsevier, Butterworth-Heinemann, 2008. 377 s. ISBN 978-0-7506-6350-2.
- [5] DOXEY, G. V. A. Causation Theory of Visitor-Resident Irritants; Methodology and Research Inference. In: *The Travel Research Association Conference No. 6, TTRA*, San Diego (California), 1975, s. 195 – 198.
- [6] HESKOVÁ, Marie et al. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.
- [7] CHALUPA, Jiří. *Španělsko*. 1. vyd. Praha: Libri, 2005. 217 s. Stručná historie států. ISBN 80-7277-281-3.
- [8] LEWANDOWSKI, Norbert. *Costa Brava, Barcelona*. 1. české vyd. Ostfildern: Mairs Geographischer Verlag, 2000. 116 s. Marco Polo. ISBN 3-8297-6044-2.

- [9] MILOŠOVÁ, Darja et al. *Modul průvodce ekoturismu a geoturismu*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 158 s. ISBN 978-80-7435-330-7.
- [10] MONTERO, Justa Carrasco a BERNARDINO, Lourdes Solé. *Realie španělsky mluvících zemí: libro de cultura y civilización española y acercamiento a la realidad hispanoamericana: España, Hispanoamérica*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 1997. 79 s. ISBN 80-85784-54-8.
- [11] PARTINGTON, Helen a CRUMP, Vivien (ed.). *Španělsko: krajová jídla: výlety, víno, pláže, tapas, hudba, fiesty, hostince, mapy, bary, katedrály, hrady: ilustrovaný průvodce, s kterým nezabloudíte*. Vyd. 2. Praha: Ikar, 2003. 672 s. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0101-3.
- [12] PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009. 298 s. ISBN 978-80-7435-006-1.
- [13] PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost cestovního ruchu*. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 335 s. ISBN 978-80-7435-329-1.
- [14] PLOG, Stanley C. *Why Destinations Rise and Fall in Popularity*, Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly (Nov.), 1973, s. 13 – 16.
- [15] REITER, Jürgen. *Costa Brava. Katalánie*. 1. české. vyd. Praha: Geomedia, 1999. 96 s. Cestovní průvodce Polyglott. ISBN 80-7256-011-5.
- [16] ŠTĚPÁNEK, Pavel. *Barcelona: průvodce do zahraničí*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1991. 78 s. Globus. ISBN 80-7033-102-X.
- [17] ŠTĚPÁNEK, Pavel, KAVKA, Pavel a ŠKVOR, Josef. *Španělsko: Andorra; Gibraltar: průvodce do zahraničí*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1991. 98 s. Globus. ISBN 80-7033-141-0.

- [18] ŠTYRSKÝ, Jiří a ŠÍPEK, Jiří. *Geografie udržitelného turismu světa v ekonomických, environmentálních a multikulturních souvislostech: metodologie moderní geografie, sociální a ekonomická geografie turismu a rekreace regionů světa, komparativní geografie a ekonomika: zdroje a možnosti destinací v regionech světa*. Vyd. 6. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011. 234 s. ISBN 978-80-7435-127-3.
- [19] ŠTYRSKÝ, Jiří. *Geografie cestovního ruchu*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. 160 s. ISBN 978-80-7435-539-4.
- [20] TROUSIL, Michal a JAŠÍKOVÁ, Veronika. *Úvod do tvorby odborných prací*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 154 s. ISBN 978-80-7435-380-2.
- [21] WEISS, Hans. *Barcelona: průvodce na cesty s osvědčenými tipy*. 1. vyd. Praha: Kadel, 1991. 96 s. Marco Polo. ISBN 80-85393-04-2.
- [22] ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

8.2 Internetové zdroje

- [23] CzechTrade. Španělsko: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled. *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. ©2015, 1. 6. 2015 [cit. 2015-10-09]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spanelsko-zakladni-charakteristika-teritoria-18555.html#sec3>
- [24] ČTK. Přes milion stoupců nezávislosti Katalánska vyšlo do ulic v Barceloně. In: *Aktuálně.cz* [online]. ©2015, 11. 9. 2015 [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/pres-milion-stoupcu-nezavislosti-katalanska-vyslo-do-ulic/r~ebd8b62e58ad11e5a80c0025900fea04/>
- [25] Destinació de Turisme Esportiu. *Generalitat de Catalunya: gencat.cat* [online]. ©2016. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://act.gencat.cat/programes/dte/>

- [26] Destinació de Turisme Familiar. *Generalitat de Catalunya: gencat.cat* [online]. ©2016. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://act.gencat.cat/programes/df/>
- [27] *Idescat: Institut d'Estadística de Catalunya* [online]. ©2015. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.idescat.cat/>
- [28] *INE: Instituto Nacional de Estadística* [online]. ©2016. [cit. 2016-01-06]. Dostupné z: <http://www.ine.es/en/welcome.shtml>
- [29] KASL, Jiří. Katalánsko: nový stát na mapě Evropy? In: *Česká pozice: Informace pro svobodné lidi* [online]. ©2015, 15. 5. 2014 [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/katalansko-novy-stat-na-mape-evropy-db3-/tema.aspx?c=A140514_110758_pozice-tema_paja
- [30] MARTÍNEK, Zdeněk. Co je flamenco? In: *Flamenco.cz* [online]. 5. 11. 2005 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: http://www.flamenco.cz/?id=cl/a002_co_je_flamenco
- [31] NEJDL, Karel. Destinační management: Problematika managementu destinace cestovního ruchu. In: *COT business: Odborný portál pro cestovní ruch* [online]. 4. 1. 2007 [cit. 2015-01-16]. Dostupné z: <http://www.icot.cz/destinacni-management-problematika-managementu-destinace-cestovniho-ruchu/>
- [32] PRIESTLEY, Gerda a MUNDET, Lluís. The post-stagnation phase of a resort cycle. *Annals of Tourism Research* [online]. 1998, **25**(1), s. 85 - 111 [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0160738397000625>
- [33] RADAČIČOVÁ, Simone. Katalánské volby s přehledem vyhráli separatisté. Nezávislost na Španělsku se přiblížila. In: *Aktuálně.cz* [online]. 28. 9. 2015 [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/prvni-odhady-katalanske-volby-vyhraly-separatisticke-strany/r~9ec2353e654811e5974b0025900fea04/>
- [34] Státy podle rozlohy. *Zemepis.com: Geografický portál* [online]. ©2015. [cit. 2015-10-09]. Dostupné z: <http://www.zemepis.com/rozloha.php>

[35] VYSTOUPIL, Jiří, HOLEŠINSKÁ, Andrea a ŠAUER, Martin. *Destinační management a vytváření produktů v cestovním ruchu: Vymezování destinace a formulace jejích charakteristik a organizace cestovního ruchu v destinaci* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007 [cit. 2015-01-23]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/656473c9-3527-4007-aafd-b09f029ea418/GetFile2_3.pdf

8.3 Jiné zdroje

[36] BAGÓ ROMÁN, Jaume <bagorj@calella.cat>. 23. 10. 2015. RE: asking for help with a bachelor's thesis. [Email adresátce Kamile Malínské <kamila.malinska@uhk.cz>].

[37] *Blanes: Revista Publintur. Your holiday service guide*. Pineda de Mar: Publintur, 2014, **31**(31). Turistický zpravodaj.

[38] *Calella: Revista Publintur. Your holiday service guide*. Pineda de Mar: Publintur, 2001, **18**(18). Turistický zpravodaj.

[39] *Calella: Revista Publintur. Your holiday service guide*. Pineda de Mar: Publintur, 2014, **31**(31). Turistický zpravodaj.

[40] *Calella: Revista Publintur. Your holiday service guide*. Pineda de Mar: Publintur, 2015, **32**(32). Turistický zpravodaj.

[41] CK IDEA tour. *Španělsko 2015*. 2015. 27 s. Katalog.

[42] CK Monatour. *My na dovolené*. 2015. 54 s. Katalog.

[43] *Estudi de la demanda turística* [PDF]. Blanes, 2013 – 2014. Interní dokument.

[44] *Pla d'acció local per a la millora de la competitivitat turística de Calella* [PDF]. Calella, 18. 6. 2009. Interní dokument.

[45] ZAHRADNÍK, David. Monitoring návštěvnosti. [Přednáška v rámci projektu IKLIM: Modulární kurzy pro MCR]. 20. 3. 2015

8.4 Zdroje obrázků

[46] Informační centrum v Blanes, 2014. Tištěný plán města.

[47] Informační centrum v Calelle, 2014. Tištěný plán města.

[48] *Mapy.cz* [online]. ©2015. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z:
<http://mapy.cz/zakladni?x=-0.8360345&y=41.3220713&z=6&source=lv14&id=490>

[49] *Mapy Google* [online]. ©2016. [cit. 2016-04-07]. Dostupné z:
<https://www.google.cz/maps/@41.6066505,2.5010736,10z>

[50] PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009, 298 s. ISBN 978-80-7435-006-1.

[51] RUSNOKOVÁ, Kamila. Španělsko. In: *CK Mundo* [online]. ©2015 [cit. 2015-10-09]. Dostupné z: <http://www.mundo.cz/spanelsko>

9. PŘÍLOHY

9.1 Příloha č. 1 – Nepřímé důkazy o prodělaných fázích životního cyklu destinace

Pozn. Uspořádání citací do tabulek a zvýraznění některých míst v textu provedla autorka bakalářské práce.

Tab. 1: Nepřímé důkazy, že pobřeží Costa El Maresme (Calella) již prošlo svojí vrcholnou fází životního cyklu destinace.

autor	rok	tvrzení
REITER, Jürgen	1999	<i>„(...) projedeme oblastí El Maresme. Toto území, které už vlastně nepatří k pobřeží Costa Brava, je velmi „turistické“, a proto už není tak půvabné.“ (Reiter 1999: 44)</i>
REITER, Jürgen	1999	<i>„Pobřežní oblast El Maresme se od vlastního pobřeží Costa Brava liší nejen krajinou. (...) Přesto však navštěvují tuto část pobřeží rok co rok statisíce turistů. (...) Vezmeme-li v úvahu rozvoj turistického ruchu, není divu, že ve městech jako Pineda de Mar, Calella, Canet de Mar nebo Arenys de Mar jen stěží nalezneme dřívější městská jádra.“ (Reiter 1999: 52 – 53)</i>

Tab. 2: Nepřímé důkazy, že pobřeží Costa Brava (Blanes) již prošlo svojí vrcholnou fází životního cyklu destinace.

autor	rok	tvrzení
WEISS, Hans	1991	<i>„(...) krásná krajina tohoto strmě se do moře svažujícího pobřežního úseku mezi francouzskými hranicemi a městečkem Blanes je úchvatná; úchvatné je ale bohužel také, jak velice zprzněna byla většina těchto někdejších malých rybářských osad neplánovitě bujícím turistickým ruchem.“ (Weiss 1991: 11)</i>
LEWANDOWSKI, Norbert	2000	<i>„Brzy po druhé světové válce nastalo stěhování národů netušených rozměrů. Lidé se na Costa Bravu hrnuli odevšad a všichni ve stejnou dobu. (...) A všichni tito návštěvníci chtěli (...) jen slunce, moře a písek. A také zábavu. Někde se ovšem museli</i>

		<i>ubytovat. (...) části pobřeží Costa Brava nutně zošklivěly. Stavěla se celá nová letoviska: výškové hotely rašily jeden vedle druhého jako houby po dešti, prázdninová sídliště se lepila na svahy.</i> “ (Lewandowski 2000: 9 – 10)
LEWANDOWSKI, Norbert	2000	<i>„Takřka za každou snovou zátokou se tyčí gigantická supí hnízda masové turistiky. (...) Costa Brava, nejvíce navštěvované pobřeží celého Středozeří. Čtyřicet let bezuzdného prázdninového průmyslu stvořilo skutečnosti, které nelze přehlédnout a které si dnes už mnozí hosté, tím spíše hostitelé nepřejí.</i> “ (Lewandowski 2000: 75)
BONIFACE, Brian G. a COOPER, Chris	2005	<i>„The Costa Brava, the rugged coastline between Blanes and Port Bou on the French border, was the first area to be developed for mass tourism in the 1950's and 1960's. (...) Some resorts have been given over to the package holiday market and their natural assets buried under concrete. (...) and in 2004 it was dropped from the programmes of a leading British tour operator.”</i> (Boniface a Cooper 2005: 218) [volný překlad: Costa Brava, rozeklané pobřeží mezi Blanes a Portbou na francouzských hranicích, bylo první oblastí, kde se v 50. a 60. letech 20. století rozvinul masový cestovní ruch. (...) Některá letoviska byla přímo určená pro zájezdy s cestovními kancelářemi a jejich přírodní zdroje cestovního ruchu byly pohřbeny pod vrstvami betonu. (...) a v roce 2004 byla tato část pobřeží vyřazena z nabídky předních britských cestovních kanceláří.]
REITER, Jürgen	1999	<i>„Pojem Costa Brava je dnes titulkem z turistických katalogů. Vyvolává představu 214 km pobřeží mezi Portbou a Blanes, bílých pláží, modrého moře a cestovního ruchu obecně.</i> “ (Reiter 1999: 49)
PARTINGTON, Helen a CRUMP, Vivien (ed.)	2003	<i>„V 60. letech 20. století se Costa Brava stala jedním z prvních míst masově oblíbených Evropany k rekreaci.</i> “ (Partington a Crump 2003: 197)

9.2 Příloha č. 2 – Doplnující fotografie

Obr. 18: Detailní záběr přístupové cesty na pláž v Calelle, 2014. Foto: Kamila Malínská

Obr. 19: Detailní záběr přístupové cesty na pláž v Calelle, 2014. Foto: Kamila Malínská

Obr. 20: Detailní záběr nevhodně řešeného podchodu u přístupové cesty na pláž v Calelle, 2015. Foto: Kamila Malínská

Obr. 21: Podchod v destinaci Calella, ve kterém je pravidelně smýváno graffiti vytvářené na stěnách podchodu, 2015. Foto: Kamila Malínská

Obr. 22: Graffiti na budově v Blanes poblíž nádraží, 2014. Foto: Kamila Malínská

Obr. 23: Graffiti v centru Calelly, 2014. Foto: Kamila Malínská

Obr. 24: Graffiti v Calelle vyjadřující současné tendence o odtrhnutí Katalánska od Španělska, 2015. Foto: Kamila Malínská

Obr. 25: Stejně místo jako na Obr. 24, ovšem o 5 dní později – graffiti je odstraněno, 2015. Foto: Kamila Malínská

Obr. 26: Calella – hlavní město tance sardana pro rok 2015. Foto: Kamila Malínská

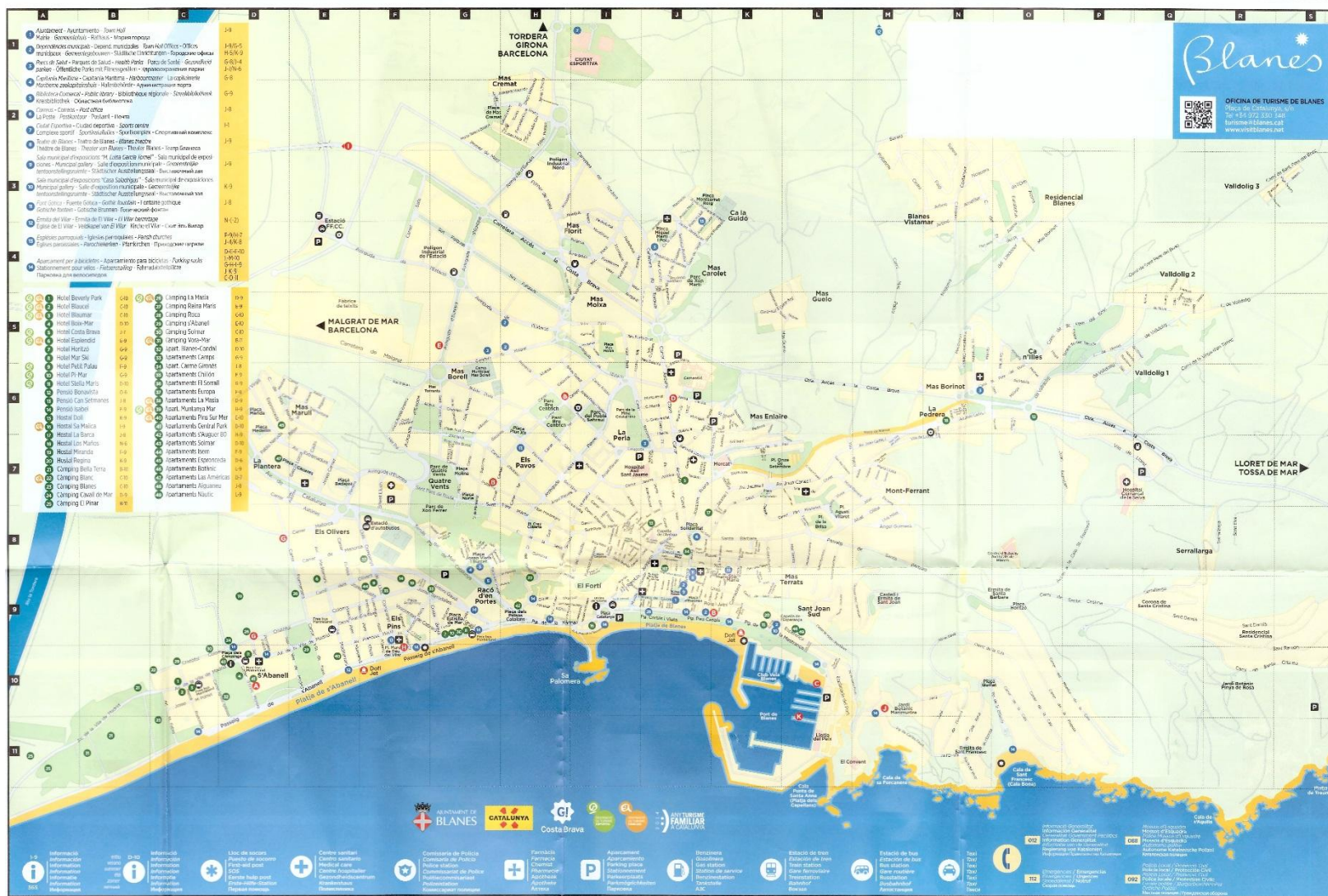
Obr. 27: Restaurace rychlého občerstvení McDonald's společně s tureckou restaurací v centru Calelly jako příklad ztráty autenticity, 2015. Foto: Kamila Malínská

9.3 Příloha č. 3 – Plány obou destinací

Pozn. Oba plány jsou v tištěné verzi práce přiloženy jako samostatné přílohy ve větším formátu.

Obr. 28: Plán Calelly. Zdroj: Informační centrum v Calelle, 2014. Tištěný plán města.

Obr. 29: Plán Blanes. Zdroj: Informační centrum v Blanes, 2014. Tisťený plán města.

9.4 Příloha č. 4 – Seznamy

9.4.1 Seznam obrázků

Obr. 1: Životní cyklus destinace. Zdroj: Pásková (2009: 73).....	9
Obr. 2: Fyzická mapa Španělska. Zdroj: RUSNOKOVÁ, Kamila. Španělsko. In: <i>CK Mundo</i> [online]. ©2015 [cit. 2015-10-09]. Dostupné z: http://www.mundo.cz/spanelsko	19
Obr. 3: Poloha Katalánska. Zdroj: <i>Mapy.cz</i> [online]. ©2015. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: http://mapy.cz/zakladni?x=-0.8360345&y=41.3220713&z=6&source=lv14&id=490	23
Obr. 4: Poloha Calelly. Zdroj: <i>Mapy Google</i> [online]. ©2016. [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: https://www.google.cz/maps/@41.6066505,2.5010736,10z . Zvýraznění provedla autorka.	25
Obr. 5: Poloha Blanes. Zdroj: <i>Mapy Google</i> [online]. ©2016. [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: https://www.google.cz/maps/@41.6066505,2.5010736,10z . Zvýraznění provedla autorka.	31
Obr. 6: Přístupová cesta na pláž v roce 2014. Foto: Kamila Malínská	36
Obr. 7: Přístup na pláž v 90. letech 20. století. Foto: Jiří Krejčí	37
Obr. 8: Řešení přístupu na pláž z parkoviště, rok 2015. Foto: Kamila Malínská	38
Obr. 9: Graffiti v podchodu v Calelle, 2012. Foto: Kamila Malínská	39
Obr. 10: Zárzezy v člancích opuncie, Calella, 2015. Foto: Kamila Malínská	40
Obr. 11: Vyřezaný obrazec v kmeni platanu, Calella, 2014. Foto: Zekir Avci	41
Obr. 12: Zámky lásky na výběžku Sa Palomera v Blanes, 2014. Foto: Kamila Malínská	41
Obr. 13: Zámky lásky na výběžku Sa Palomera v Blanes, 2014. Foto: Zekir Avci	41
Obr. 14: Program CK IDEA tour. Zdroj: CK IDEA tour. <i>Španělsko 2015</i> . 2015. 27 s. Katalog.	42
Obr. 15: Program CK Monatour. Zdroj: CK Monatour. <i>My na dovolené</i> . 2015. 54 s. Katalog.	42
Obr. 16: Panorama Calelly, 2015. Foto: Kamila Malínská	43
Obr. 17: Panorama Blanes, 2014. Foto: Kamila Malínská	43
Obr. 18: Detailní záběr přístupové cesty na pláž v Calelle, 2014. Foto: Kamila Malínská	58
Obr. 19: Detailní záběr přístupové cesty na pláž v Calelle, 2014. Foto: Kamila Malínská	58
Obr. 20: Detailní záběr nevhodně řešeného podchodu u přístupové cesty na pláž v Calelle, 2015. Foto: Kamila Malínská	59
Obr. 21: Podchod v destinaci Calella, ve kterém je pravidelně smýváno graffiti vytvářené na stěnách podchodu, 2015. Foto: Kamila Malínská	59
Obr. 22: Graffiti na budově v Blanes poblíž nádraží, 2014. Foto: Kamila Malínská	60
Obr. 23: Graffiti v centru Calelly, 2014. Foto: Kamila Malínská	60
Obr. 24: Graffiti v Calelle vyjadřující současné tendence o odtrhnutí Katalánska od Španělska, 2015. Foto: Kamila Malínská	61
Obr. 25: Stejně místo jako na Obr. 24, ovšem o 5 dní později – graffiti je odstraněno, 2015. Foto: Kamila Malínská	61
Obr. 26: Calella – hlavní město tance sardana pro rok 2015. Foto: Kamila Malínská	62
Obr. 27: Restaurace rychlého občerstvení McDonald's společně s tureckou restaurací v centru Calelly jako příklad ztráty autenticity, 2015. Foto: Kamila Malínská	62
Obr. 28: Plán Calelly. Zdroj: Informační centrum v Calelle, 2014. Tištěný plán města.	63
Obr. 29: Plán Blanes. Zdroj: Informační centrum v Blanes, 2014. Tištěný plán města.	64

9.4.2 Seznam tabulek

Tab. 1: Nepřímé důkazy, že pobřeží Costa El Maresme (Calella) již prošlo svojí vrcholnou fází životního cyklu destinace.	56
Tab. 2: Nepřímé důkazy, že pobřeží Costa Brava (Blanes) již prošlo svojí vrcholnou fází životního cyklu destinace.	56

9.4.3 Seznam příloh

Příloha č. 1: Nepřímé důkazy o prodělaných fázích životního cyklu destinace.....	56
Příloha č. 2: Doplnující fotografie.....	58
Příloha č. 3: Plány obou destinací.....	63
Příloha č. 4: Seznamy.....	65
Příloha č. 5: Zadání k závěrečné práci.....	67

9.5 Příloha č. 5 – Zadání k závěrečné práci

Univerzita Hradec Králové
Faculty of Informatics and Management
Akademický rok: 2015/2016

Studijní program: Economics and Management
Forma: Full-time
Obor/komb.: Management cestovního ruchu - anglický jazyk
(mcr-p-a)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Malínská Kamila	Karla Čapka 1117, Přelouč	I1201190

TÉMA ČESKY:

Životní cyklus destinace a řešení ohrožujících situací - Calella - Blanes

TÉMA ANGLICKY:

The Lifecycle of a Tourist Destination and Solution of Potential Tourism Threats in Calella - Blanes

VEDOUcí PRÁCE:

doc. PaedDr. Jiří Štyrský, CSc. - KRRCR

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cíl práce:

Zhodnocení turistické situace a zachycení vývoje cestovního ruchu za určité časové období v daných lokalitách.

Osnova:

1. Úvod

a) Bližší rozvedení cíle práce; objasnění, k čemu chce autorka dojít, co chce dokazovat či vyvrátit v rámci daného tématu včetně následujících hypotéz:

- Obě destinace se nacházejí ve fázi poststagnace (stabilizace).

- Za posledních cca 20 let se v daných místech změnila turistická situace.

b) Literární rešerše včetně využití několika titulů literatury a jejich zhodnocení

c) Metodický postup v praktické části práce a v řešení hypotéz; postup ověřování hypotéz včetně metodik vlastního výzkumu autora

d) Teoretická východiska charakteristika několika klíčových pojmů a jejich využití v práci

2. Hlavní část práce

a) Informační minimum - základní fakta o dané oblasti

b) Praktická část

- Zhodnocení situace v letovisku Calella

- Zhodnocení situace v letovisku Blanes

- Srovnání obou míst

- Shrnutí a diskuse výsledků ve vazbě na stanovené hypotézy

3. Doporučení a závěry; seznam použitých zdrojů

4. Přílohy - mapy, fotografie, obrázky

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

PARTINGTON, Helen a Vivien CRUMP (ed.). Španělsko: [ilustrovaný průvodce, s kterým nezabloudíte]. Vyd. 2. V Praze: Ikar, 2003, 672 s. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0101-3.

Podpis studenta: Malinová

Datum: 26.4.2016

Podpis vedoucího práce: M. Malinová

Datum: 26.4.2016